

Valimistulemused kohalikel valimistel 2021 Tapa vallas

Tapa valla valimiskomisjon

Tapa vallas käis 8641st hääleõiguslikust vallaelanikust kohaliku omavalitsuse volikogu valimas 4036 inimest, mis teeb valimisaktiivsuseks 46.7%. Hääleõiguslikke vallakodanikke on nelja aastaga vähenenud 568 võrra.

Seekordsete valimiste korralduses oli mitmeid uuendusi. Valida sai terve valimisnädala jooksul, muudeti eelhääletamise päevi ja valija ei olnud enam seotud oma piirkonna valimisjaoskonnaga. Elektroonilise valijate nimekirja kasutusele võtt võimaldas valida terve valla piires endale sobivas jaoskonnas. Tapa linna valimisjaoskonnas sai valida terve nädala jooksul, Tamsalu jaoskonnas ja Lehtse-Jäneda ühises jaoskonnas reedest pühapäevani. Elektrooniliselt oli võimalik hääletada esmaspäevast laupäevani. Esmakordselt oli võimalik oma e-häält jaoskonnas paberse-deliga hääletades muuta.

Tapa vallas anti pabersedeliga

2182 ja elektrooniliselt 1854 häält. Kehtivaid hääli oli kokki 4023.

Esialgsete valimistulemuste järgi moodustub 21-liikmeline Tapa vallavolikogu järgmises koosseisus: Valimisliit Valgejõgi (8 mandaati) - **Alari Kirt** (300 häält), **Evelin Hiie** (89 häält), **Toomas Uudeberg** (82 häält), **Tiiu Rosenberg** (79 häält), **Aivi Must** (67 häält), **Mart Lees** (59 häält), **Leelo Jürimaa** (54 häält), **Tatjana Tamm** (46 häält); Eesti Keskerakond (4 mandaati) - **Maksim Butšenkov** (301 häält), **Üllar Neeme** (95 häält), **Dmitri Okatov** (95 häält), **Lilli Strõnadko** (38 häält); Eesti Reformierakond (4 mandaati) - **Andrus Freienthal** (113 häält), **Riho Tell** (108 häält), **Reigo Tamm** (48 häält), **Kerli Relli** (46 häält); Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (3 mandaati) **Aigar Pöder** (123 häält), **Heiki Hallik** (82 häält), **Toivo Kähari** (79 häält); Valimisliit Koostöö (2 mandaati) **Elmu Koppelman** (63 häält), **Ene Augasmägi** (58 häält).

Häälte jaotus nimekirjade vahel

Üksus	Hääli	%	R1
Valimisliit Valgejõgi	1423	35.4	1423
Eesti Keskerakond	768	19.1	768
Eesti Reformierakond	687	17.1	687
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	554	13.8	554
Valimisliit Koostöö	514	12.8	514
ISAMAA Erakond	56	1.4	56
Erakond Eestimaa Rohelised	21	0.5	21
Kokku	4023	100.0	4023

5% künnis = 201.1500 R – Valimisringkond

Mandaatide jaotus nimekirjade vahel

Üksus	Mandate	%	R1
Valimisliit Valgejõgi	8	38.1	8
Eesti Keskerakond	4	19.0	4
Eesti Reformierakond	4	19.0	4
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	3	14.3	3
Valimisliit Koostöö	2	9.5	2
ISAMAA Erakond	0	0.0	0
Erakond Eestimaa Rohelised	0	0.0	0
Kokku	21	100.0	21

Jätkub 2. leheküljel

TÄHELEPANU!

Sel hooajal on esmakordselt võimalus tasuta vaktsineerimiseks 65+ vanuses inimestele hooajalise GRIPI suhtes. Soovijatel palutakse võtta ühendust oma perearsti kabinetiga.

Tänukirjade jagamise tseremooniale järgnenud kontserdil astusid üles Uku Suviste ja Peter Pöder. Foto Stanislav Grebenjuk

Õpetaja ameti väärtus

Riho Tell
Tapa vallavanem

Õpetajate päev on ellu kutsutud õpetaja ameti väärtustamiseks. Milline on mõõdik õpetaja ameti ja õpetaja väärtuse mõõtmiseks? "Kui õpetaja kätkeb eneses armastuse nii aine kui ka õpilase vastu, siis on ta täiuslik õpetaja" on öelnud Lev Tolstoi. "Õp-pida saab ainult seda, mida armastad, õpetaja pole aga mitte see, kes õpetab, vaid ainult see, kellelt õpitakse" need on Goethe sõnad. „Õpetaja on inimene, kes hoolsa aednikuna paneb iga päev tükikese oma mõistusest ja südamest noortele kaasa." Toomas Hendrik Ilves

Õpetamise ja õppimise mõte ja eesmärk on hea haridus. Vajame head haridust, et mõista maailma ja võtta vastu tarku otsuseid. "Hea haridus on kõige tugevam relv, mida saab kasutada maailma muutmiseks." Nelson Mandela. "Suund, kuhu haridus inimese viib, määratleb tema tulevase elu." Platon „See on hariduse küsimus“ vastas Tartu Ülikooli kliinikumi teadus- ja arendusjuht Joel Starkopf telesaates „Terevisioon“ küsimusele, miks vaktsineerimise tempo on raugenud ja tekkinud sellele vastuseis.

Hariduse mõju ulatub kõigisse eluvaldkondadesse ja inimene võtab vastu otsused just lähtuvalt oma kujunenud arusaamadest ning tasemelt, mida võimaldab talle omandatud haridus. Hariduse küsimus on muuhulgas poliitiline kultuur, eneseväärikus ja lugupidamine teiste inimeste vastu, olgugi ta teistsugune, teise nahavärviga, teisest rahvusest, teise usutunnistuse või soolise eelistusega.

Vallavanem Riho Tell kõnet pidamas.

Foto Stanislav Grebenjuk

Õpetajate ees on äärmiselt raske ülesanne, võita nutiseadmete ajastul ja sotsiaalmeedia kultuses õpilaste tähelepanu ja huvi päris, teaduspõhiste teadmiste vastu. "Õppimine ilma mõtlemiseta on tühi töö; mõtlemine ilma õppimiseta aga lausa ohtlik." See mõtetera on Konfutsiuselt.

Viimase kahe õppeaasta jooksul on õpetajad töötanud enneolematu olukorras- distantsõppel. Nad said selle õppevormiga suurepäraselt hakkama ning kindlasti saavad hakkama ka praeguse olukorraga, kus elame päev korraga, segaõppe vormis ning teadmatutes tuleviku ees. Nead annavad omalt poolt kõik, et luua lastele parimad võimalused teadmiste

omandamiseks. Käes on aeg, et riik ja omavalitsus looks neile parimad tingimused, keskmine eesti palk peaks olema õpetaja palga miinimum.

Väärtustamaks õpetajate panust, toimus 5. oktoobril, õpetajate päeval, pidulik vallavanema vastuvõtt Tamsalu Kultuurimajas endistele ja praegustele haridustöötajatele. Kohale oli palutud 98 tänukirja saajat, nende seas kaks Lääne-Virumaa aasta õppija nominenti, 18 „Eestimaa õpib ja tänab“ konkursi maakondliku kategooria nominenti ning 3 laureaati.

Head õpetajad, aitäh teile teie töö, teie eeskuju ja teie panuse eest meie riigi ja ühiskonna terve tuleviku nimel!

Valimistulemused kohalikel valimistel 2021...

Algus 1. leheküljel

Häälte jaotus kandidaatide vahel

Nimekiri/Kandidaat	Va	R	P	E	J1	J2	J3	Vpr
Valimisliit Koostöö								
Elmu Koppelmann	514.0000	63	24	39	17	2	5	0
Ene Augasmägi	257.0000	58	43	15	38	5	0	0
Tiivo Vaigurand	171.3333	57	39	18	37	0	2	0
Alar Teras	128.5000	42	8	34	7	0	1	0
Marjette Maie Müntser	102.8000	40	21	19	20	1	0	0
Sirje Klemmer	85.6667	26	9	17	0	9	0	0
Urmas Piksar	73.4286	19	7	12	7	0	0	0
Mardo Tigane	64.2500	19	6	13	5	0	1	0
Kuno Rooba	57.1111	18	6	12	6	0	0	0
Rainer Randver	51.4000	17	8	9	8	0	0	0
Janika Sild	46.7273	14	12	2	12	0	0	0
Rain Sepping	42.8333	13	5	8	2	3	0	0
Marit Moorits	39.5385	13	7	6	5	1	1	0
Anne Turner-Boiko	36.7143	13	10	3	8	0	1	1
Eve Salu	34.2667	10	8	2	1	6	0	1
Jaan Lõõnik	32.1250	10	6	4	5	0	1	0
Marika Tali	30.2353	10	5	5	2	3	0	0
Garri Raagmaa	28.5556	9	3	6	3	0	0	0
Madis Lepiksaar	27.0526	9	1	8	1	0	0	0
Anna-Liisa Kostjuk	25.7000	9	2	7	0	2	0	0
Agnes Treial	24.4762	8	0	8	0	0	0	0
Margarita Köster	23.3636	8	7	1	4	3	0	0
Vahur Oolup	22.3478	7	6	1	5	0	0	1
Renneli Vettik	21.4167	6	4	2	0	4	0	0
Kaja Kuul	20.5600	4	1	3	0	0	1	0
Mare Oja	19.7692	4	1	3	0	0	1	0
Linda Tali	19.0370	3	2	1	1	1	0	0
Angela Krahe	18.3571	2	1	1	0	1	0	0
Annely Aalpere	17.7241	2	1	1	0	1	0	0
Eha Rehema	17.1333	1	0	1	0	0	0	0
Kokku		514	253	261	194	42	14	3
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond								
Aigar Pöder	554.0000	123	91	32	54	27	7	3
Heiki Hallik	277.0000	82	60	22	8	51	1	0
Toivo Kähari	184.6667	79	30	49	27	2	1	0
Rein Tali	138.5000	60	43	17	27	12	4	0
Koit Kesküla	110.8000	31	26	5	20	5	1	0
Aare Mutli	92.3333	30	15	15	4	10	1	0
Kalju Soomeri	79.1429	30	20	10	8	2	9	1
Leo Piirits	69.2500	30	12	18	1	8	1	2
Jaana Kotli	61.5556	24	16	8	3	11	2	0
Kaido Paulus	55.4000	14	9	5	2	0	7	0
Irina Karu	50.3636	13	11	2	5	6	0	0
Eiki Kaljus	46.1667	12	11	1	7	4	0	0
Katrin Issi	42.6154	8	5	3	5	0	0	0
Inge Tamm	39.5714	7	4	3	0	2	2	0
Lembit Uustalu	36.9333	4	3	1	1	1	1	0
Lilian Palgi	34.6250	2	2	0	0	1	0	1
Luule Aava	32.5882	2	1	1	0	0	0	1
Elmar Aava	30.7778	1	1	0	1	0	0	0
Mai Sillaste	29.1579	1	1	0	1	0	0	0
Heidy Sillaste	27.7000	1	1	0	0	1	0	0
Kokku		554	362	192	174	143	37	8
Isamaa Erakond								
Jaan Viktor		37	15	22	12	0	2	1
Väino Mets		19	12	7	3	8	0	1
Kokku		56	27	29	15	8	2	2
Eesti Keskerakond								
Maksim Butšenkov		301	260	41	244	9	2	5
Üllar Neeme	384.0000	95	70	25	0	70	0	0
Dmitri Okatov	256.0000	95	59	36	7	50	0	2
Lilli Strõnadko	192.0000	38	30	8	29	0	0	1
Kalev Kodzis	153.6000	31	13	18	1	12	0	0
Janar Safronov	128.0000	24	16	8	16	0	0	0
Ivi Bodnja	109.7143	18	11	7	11	0	0	0
Raivo Tamjärv	96.0000	16	10	6	2	8	0	0
Sirje Major	85.3333	16	11	5	2	9	0	0
Priit Hunt	76.8000	13	3	10	0	3	0	0
Helmut Mitrovski	69.8182	12	11	1	11	0	0	0
Marika Priske	64.0000	9	7	2	7	0	0	0
Irina Pavlova	59.0769	9	5	4	1	4	0	0
Vello Viilver	54.8571	8	3	5	0	3	0	0
Urmas Tamm	51.2000	7	4	3	0	4	0	0
Dairi Pomerants	48.0000	7	1	6	0	1	0	0
Larissa Kotljarevski	45.1765	6	6	0	6	0	0	0
Holden Sepp	42.6667	6	4	2	0	4	0	0
Ly Suuban	40.4211	6	2	4	0	2	0	0
Tatjana Kronberg	38.4000	6	5	1	5	0	0	0
Diana Väli-Kurnikov	36.5714	6	5	1	0	0	5	0
Martin Pugast	34.9091	5	1	4	0	1	0	0
Oksana Lesment	33.3913	4	2	2	2	0	0	0
Aleksei Sošilov	32.0000	4	4	0	4	0	0	0
Svetlana Porošina	30.7200	3	3	0	3	0	0	0
Kaja Luik	29.5385	3	2	1	1	1	0	0
Anne Roots	28.4444	3	2	1	0	2	0	0
Marina Tripuz	27.4286	3	3	0	3	0	0	0
Toomas Rohumäe	26.4828	3	0	3	0	0	0	0
Tõnu Lepik	25.6000	2	0	2	0	0	0	0
Svetlana Kaljurand	24.7742	2	1	1	1	0	0	0
Maie Ilves	24.0000	2	0	2	0	0	0	0
Evi Uudeküll	23.2727	1	1	0	0	1	0	0

Nimekiri/Kandidaat	Va	R	P	E	J1	J2	J3	Vpr
Georg Vildek	22.5882	1	1	0	0	0	0	1
Arles Abel	21.9429	1	1	0	1	0	0	0
Maria Petrovskaja	21.3333	1	1	0	0	0	0	1
Signe Stam	20.7568	1	0	1	0	0	0	0
Jelena Filippova	20.2105	0	0	0	0	0	0	0
Gisela Aadli	19.6923	0	0	0	0	0	0	0
Kokku		768	558	210	357	184	7	10
Eesti Reformierakond								
Andrus Freienthal	687.0000	113	63	50	16	43	2	2
Riho Tell	343.5000	108	55	53	12	39	1	3
Reigo Tamm	229.0000	48	29	19	22	3	3	1
Kerli Relli	171.7500	46	21	25	3	18	0	0
Vello Ojamäe	137.4000	29	14	15	13	1	0	0
Tiina Talvik	114.5000	25	10	15	9	0	1	0
Kaili Ots	98.1429	21	7	14	0	7	0	0
Reet Puusemp	85.8750	20	14	6	13	1	0	0
Siiri Saks	76.3333	19	12	7	12	0	0	0
Elar Vulla	68.7000	18	4	14	1	3	0	0
Ülle Oru	62.4545	18	4	14	0	0	4	0
Peeter Lauring	57.2500	16	5	11	5	0	0	0
Ülle Keinaste	52.8462	16	11	5	4	0	0	7
Sten Jõgi	49.0714	15	4	11	4	0	0	0
Raimo Sikka	45.8000	15	2	13	1	1	0	0
Monika Martin	42.9375	14	2	12	0	2	0	0
Aino Ennoja	40.4118	12	9	3	0	9	0	0
Mae Mitt	38.1667	11	6	5	6	0	0	0
Evgenia Iarnia	36.1579	11	3	8	0	3	0	0
Richard Liiv	34.3500	9	4	5	0	4	0	0
Sigrit Kullang	32.7143	9	4	5	3	0	0	1
Arne Arumägi	31.2273	9	6	3	0	6	0	0
Alina Roditšenko	29.8696	9	2	7	1	0	1	0
Madis Ivainen	28.6250	8	4	4	4	0	0	0
Liivi Bärilin	27.4800	8	5	3	5	0	0	0
Jaan Hiet	26.4231	8	4	4	3	0	1	0
Svetlana Kuusik	25.4444	7	2	5	0	1	1	0
Mailis Sepp	24.5357	6	2	4	0	2	0	0
Ago Stallmeister	23.6897	6	2	4	1	1	0	0
Marina Maiste	22.9000	5	0	5	0	0	0	0
Lembit Rosina	22.1613	5	3	2	0	3	0	0
Vello Sander	21.4688	5	1	4	0	1	0	0
Triin Aimla	20.8182	4	1	3	1	0	0	0
Merée Marleen Ruzitš	20.2059	4	0	4	0	0	0	0
Urmas Kullang	19.6286	3	0	3	0	0	0	0
Merle Ruzitš	19.0833	3	2	1	2	0	0	0
Kristjan Alanurme	18.5676	2	0	2	0	0	0	0
Kadi Kreus	18.0789	1	1	0	0	0	1	0
Viiu Uudam	17.6154	1	0	1	0	0	0	0
Kokku		687	318	369	141	148	15	14
Erakond Eestimaa Rohelised								
Ilmar Pajumägi		21	13	8	7	5	0	1
Kokku		21	13	8	7	5	0	1
Valimisliit Valgejõgi								
Alari Kirt		300	124	176	107	2	13	2
Evelin Hiie	711.5000	89	61	28	1	59	0	1
Toomas Uudeberg	474.3333	82	38	44	0	35	0	3
Tiiu Rosenberg	355.7500	79	40	39	26	1	12	1
Aivi Must	284.6000	67	20	47	4	3	13	0
Mart Lees	237.1667	59	22	37	5	0	17	0
Leelo Jürimaa	203.2857	54	32	22	5	0	27	0
Tatjana Tamm	177.8750	46	23	23	23	0	0	0
Timo Tiisler	158.1111	43	19	24	0	19	0	0
Aare Palmsalu	142.3000	42	21	21	21	0	0	0
Urmas Roosimägi	129.3636	40	22	18	18	1	3	0
Ilmar Kald	118.5833	39	12	27	10	0	2	0
Enno Must	109.4615	39	18	21	0	0	18	0
Aron Jaanis	101.6429	36	15	21	15	0	0	0
Katrin Kuusik	94.8667	35	20	15	20	0	0	0
Rein Lall	88.9375	34	8	26	0	8	0	0
Jaan Puhasmets	83.7059	31	15	16	14	1	0	0
Mati Viidemann	79.0556	29	9	20	0	8	1	0
Lii Jairus	74.8947	26	7	19	6	0	1	0
Neeme Külmallik	71.1500	23	11	12	11	0	0	0
Toomas Sillamaa	67.7619	21	7	14	0	7	0	0
Piret Pihel	64.6818	20	8	12	5	0	3	0
Veiko Rüü	61.8696	19	10	9	7	3	0	0
Eigo Laur	59.2917	19	6	13	0	3	0	3
Egle Tammeleht	56.9200	19	3	16	0	3	0	0
Viljar Vikk	54.7308	18	13	5	1	12	0	0
Kalle Valdlo	52.7037	17	9	8	8	1	0	0
Anne Klettenberg	50.8214	17	14	3	14	0	0	0
Indrek Jurtšenko	49.0690	15	8	7	7	0	1	0
Anneli Murer	47.4333	14	7	7	7	0	0	0
Janno Lamus	45.9032	12	2	10	0	0	2	0
Herki Kübarsepp	44.4688	10	4	6	4	0	0	0
Kaspar Kirt	43.1212	8	4	4	1	0	3	0
Heili Pihlak	41.8529	8	3	5	3	0	0	0
Oksana Nesterova	40.6571	7	3	4	3	0	0	0
Riho Lööper	39.5278	6	0	6	0	0	0	0
Kokku		1423	638	785	346	166	116	10
Ringkond Kokku		4023	2169	1854	1234	696	191	48

Bachi pärlid. Hingedepäeva kontsert

Tapa Valla Kultuurikeskus

2.11 kell 19 Tallinna Jaani kirik
3.11 kell 19 Tamsalu kultuurimaja

Esitajad
Maria Valdmaa (sopran)
Oliver Kuusik (tenor)
Olari Viikholm (bass)
Reet Sukk (plokklööd)
Taavi-Mats Utt (plokklööd)
Robert Traksmann (viul)
Eesti Filharmoonia Kammerkoor
Tallinna Kammerorkester
Dirigent Tõnu Kaljuste

Kava:

Johann Sebastian Bach
– Kantaat „Christ lag in Todesbanden”

– Brandenburgi kontsert nr 4
Johann Sebastian Bach / Ottorino Respighi
– Kolm koraaliprelüüdi

Johann Sebastian Bach
– Kantaat „Nun komm, der Heiden Heiland”

Kontsert on tasuta! Võtke kaasa COVID-tervisetõend ja isikut tõendav dokument. Alla 18-aastastelt COVID-tervisetõendit ei küsita.

Kontserdisarjas „Bachi pärlid“ pakub Johann Sebastian Bachi loomingu sära, sügavust ja ajatust Tõnu Kaljuste ning tema juhitud kaks muusikakollektiivi Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Tallinna Kammerorkester. Baroki-meistri kõrvale on kaasatud ka teiste ajastute heliloojaid, kes on inspiratsiooni ammutanud Bachi muusikast.

Sarja esimest, Hingedepäeva kontserti raamivad kaks koraalikantaati Bachi erinevatest loomeperioodidest. Mõlema kantaadi algallikaks on Martin Lutheri koraalid. Sealjuures „Christ lag in Todesbanden” on helilooja üks esimesi kirikukantaate, mida on iseloomustatud kui sügavate emotsioonidega laetud muusikaline draama. Esitamisele

tuleb ka Bachi Brandenburgi kontsert nr 4, kus pulseeriva orkestri kõrval demonstreerib sädelevat tulevärki ja virtuoossust plokklöödidiuo.

Silla üle sajandite loovad itaalia helilooja Ottorino Respighi Bachi koraaliprelüüdide seaded orkestrile. Respighi on julgelt, kuid peenetusel kasutanud laia paletti orkestrivärve, et kanda Bachi orelimuusika 20. sajandisse. Teoses kõlav koraal „Nun komm, der Heiden Heiland” kordub ka kontserdi lõpuosas samanimelises kantaadis, mis

on komponeeritud advendiajaks ning tuleb ettekandele säravate solistide, koori ja orkestri esituses.

Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja Tallinna Kammerorkestri kontserti „Bachi pärlid. Hingedepäev” korraldavad Tallinna Filharmoonia, Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Tapa Valla Kultuurikeskus. Kontserti toetab peatoetaja Exmet, suurtoetajad DHL Express ja Nordnet ning Kultuuriministeerium ja Tallinna linn.

Projektkohtumine.

Foto Anne Kraubner

Erasmus+ Unknown HERoines projektikohtumine Poolas

Kirke Suur
Tamsalu Gümnaasium

Meie reis Poola poole algas 26. septembri hommikul. Kell 9 alustasime sõitu Tallinna lennujaama. Esimese lennuga jõudsime sealt Varssavisse ja teisega Krakowisse. Seal oli meil vastas Isabella, kellega koos jõudsime hotelli, kus saime ennast mugavalt sisse seada. Öhtul käisime veel söömas ja tutvusime Krakowi ilusa vanalinnaga.

Järgmine hommik algas varase hommikusöögiga, millele järgnes pikk sõit kooli. Koolis tutvusime teiste projektis osalevate riikide esindajatega ja rääkisime natuke endast ja enda riigist. Ilm oli väga soe, nii et vahepausil käisime õues teistega pallimänge mängimas ja peale seda jätkasime projektiga koolis. Projektipäeva järel käisime söömas ja peale seda läksime Zamek w Pieskowej Skalesse. Keset künkaid ja kena loodust asus üks ilus linnus, mida saime uudistada. Sellele järgnes väga pikk matk eriliste kivideni ja tagasi. Matkalt tagasi jõudes olid meil juba kohud väga tühjad ja tuju läks kohe kordades paremaks, kui nägime, et meid ootas soe toit otse grillilt. Hotelli tagasi jõudsime umbes pool üksteist. Olime nii väsinud, et vajusime kohe magama.

Ka teine hommik Poolas algas meil varase hommikusöögiga. Seejärel sõitsime koolimajja ja alustasime jälle enda projektiga. Seekord oli meie kord esitada presentatsioon. Tutvustasime Birgit Öigemeelt. Esitluse lõpus laulsime ka tema laulu „Et uus saaks alguse”. Teistele meeldis see ilus laul väga, nad olid esitusest vaimustuses. Peale esitlusi võtsime läbisegi gruppidesse ja tegime plakati loosiga saadud naisest. Meie grupp sai Türgi klaveristi Ferhunde Erkini. Kui plakatid valmis, oli meie projektipäev koolis läbi ja läksime sööma. Peale sööki ootas meid John Paul II Cathedral Museum. Katedraal nägi imeline välja. Kõndisime rohketest väga kitsastest treppidest katedraali tippu ja seejärel alla tagasi. Ka katedraali ümbruses leidsid palju silmailu, mida imetleda saime. Järgmisena külastasime kunstimuseumi. Sai me ka töölehed, mida muuseumis nähtu põhjal täita. Muuseumis oli

tohutult palju ilusaid skulptuure ja maale. Kunstimuseum asus Krakowi vanalinnas ja seega üldse mitte kaugel meie hotellist. Suundudes väsinuna hotellitoa poole, jäi meie pilk pidama ühel väga ägedal vahakuju-muuseumil. Kuigi me olime päevast tohutult väsinud, otsustasime, et see on küll midagi, mida me peame nägema. Vahakujud olid lihtsalt perfektsed. Järgi oli tehtud väga paljud kuulsad inimesed, sealhulgas kuninganna Elisabeth II, Michael Jackson ja Arnold Schwarzenegger.

Hotelli jõudnult uinusime taas kord kohe, kui pea patja puudutas.

Meie kolmas päev algas imelise Krakowi vanalinna turiga. Siis suundusime teatrisse, kus üks selle teatri naisnäitleja tutvustas meile teatrit ja selle lavatagust. Rääkis ka enda kogemusest ja elust teatris naisnäitlejana. Peale seda käisime söömas ja läksime kooli, kus meile esines üks kohalik bänd. Peale bändi kuulamist suundusime Wieliczka soolakaevandusse. See asus väga sügaval maa all, kuhu viis 380 trepiastet. Alla ootas meid väga palju käike. Seinad olid soolast. Vesi, mis käikudes voolas, oli tulisooline (meil lasti maitsta). Tuur seal kestis umbes 2,5h. Kuna olime sügaval maa all, mindi üles liftiga. Lift oli hästi kolisev ja pisike. 1,5x1m äkki. Ja sinna me pidime siis mahtuma seitsmekesi. Ise olime ka väga üllatunud, aga täitsa mahtusime. Lift sõitis koliseses üles 45 sekundiga, see oli 70km/h.

Peale seda külastust läksime tagasi kooli, kus ootasid meid toitu täis laud ja väike tantsuplatsike. Meile anti kätte meie projekti läbimise tunnistused ja siis tantsisime kõik koos erinevate riikide rahvastantse. Öhtu lõpetasime seal ühise macarenaga. Jätsime kõigiga hüvasti ja läksime hotelli. Öhtul mängisime hotellis veel koos kreeklastega „Unot” ja õpetasime üksteist erinevaid mänge, mida kaartidega mängida sai.

Ka viimane hommik algas vara. Jätsime hüvasti kreeklastega, kes suundusid hotellist lennukile. Kuna meie lennukini oli veel aega, veetsime viimased tunnid ostukeskuses raha kulutades. Seejärel tuli meile hotelli järele auto, mis viis meid lennujaama. Tagasi tulime samuti kahe lennuga. Esimesega Krakowist Varssavisse ja teisega Varssavist Eestisse.

MOE MUUSEUM-KÜLASTUSKESKUS, piiritusvabriku rajaja (1887.a) Jakob Kurbergi pärandi hoidja, KUTSUB PERESID ISADEPÄEVALE laupäeval 20.novembril kell 13.00-16.00

J. Kurberg oli mees, kes kinkis 1903. a Tapa Tuletõrje Seltsile maatüki, kuhu 1904. a ehitati voolikute kuivatamise torniga pritsimaja (1960 hoone lammutati). 1907. a rentisid Kurbergid 99-aastaks tasuta Noorsoo Kasvatamise Seltsi Tapa osakonnale maatüki kooli ehitamiseks. Koolimaja õnnistati sisse 3.01.1910. Hoone põles maha 20.08.1924. Hoone vundamendile ehitati praegune Tapa Muusikakool. 1908. a võõrustas ja rahastas Kurbergide pere oma vastvalminud seltsimajas Tapal, mida Harmonie Seltsile tasuta renditi, Eesti I Kirjakeele Konverentsi. Sellel konverentsil pandi alus meie praegusele kirjakeelele. Kõike seda ja veel palju muud põnevat Moel soovime Teiega jagada kell 13.00 algaval muuseumi ringkäigul, kus on palju huvitavat kogu perele.

Kell 14.00 räägib ja näitab pilte zooloog Lennart Lennuk, teemal „ISAD ja POJAD looduses”.

Meie esimene loengute sarja üritus toimus 9. oktoobril sa. Külas olid ajaloodoktor, Tartu ja Tallinna emeriitprofessor Raimo Pullat ja õigusteaduste doktor kriminoloog Risto Pullat, kes tutvustasid oma raamatut „Viinameri”.

Triibulise ehk kakskeelse lapsevanema perspektiiv

Autor on lapsevanem ja Lehtse elanik

Ilmselt paljud teist teavad, et Tapa Keelekümbluskoolis on avatud kaheksa keeleklassi, kus saab toetada võrdselt kahe keele arengut. See klass sai avatud 2020. aastal ning enne õppisid enamik lapsi Vikerkaare lasteajas Tapal, samuti kaheksa keeleklassi metoodikal. Tapa Keelekümbluskooli minnek on nende jaoks loogiline valik. Olles hetkel eelkooliealise lapse vanem ja jälgides protsessi pigem kõrvalt tahan tänada Vikerkaare lasteaja ja Tapa Keelekümbluskooli direktorit, personali ja õpetajaid, et võtate südamesse selle asjaga tegelda.

Tapa Keelekümbluskooli tegemistest ja kaheksa keeleklassi klassist on Tapa Valla ajalehel palju kirjutatud. Selle artikliga tahaksin avada teemale veidi teissugust perspektiivi, kakskeelse lapse vanema perspektiivi.

Minu ja paljude minu tuttavate lapsed on sünnist saadik kakskeelsed (eesti/vene). Arutame lastevanemana tihti lasteasju omavahel ning tuleme järeldusele, et kakskeelsetele lastele ei ole Eestis hetkel toimivat lahendust. Ka poliitilisel tasemel nähakse teemat pigem väga must-valgelt. Võimalikud variandid „triibulise“ lapse/ lapsevanema perspektiivist:

1. Eesti kool eeldab kakskeelse ja venekeelse lapse assimileerumist keskkonda, laste erinevust peetakse nõrkuseks (erivajaduseks), millega peab õpiotsustades arvestama, kuid mitte toetama ja sellest arendama tugevust. „Teise“ keele ja kultuuri areng jääb täielikult vanemate õlule. Rahvuse baasil tekkivate konfliktide võimalust ja lapse identiteediga seotud teemade problemaatikat ei hakka siinkohal isegi mainima.

2. Puhtalt vene kool ei sobi samuti kakskeelsetele lastele, sest siin toimub osaliselt vastupidine protsess, eesti keelt õpitakse enamasti keskkonnast väljaspoolt võõrkeelena, mis pole väga efektiivne, eesti keele areng ei saa koolist piisavalt tuge.

3. Keelekümblusega vene kool, kus õpivad venekeelsetest peredest pärit lapsed – ei sobi samuti just kakskeelsetele lastele väga hästi, sest kakskeelne laps oskab eesti keelt tõenäoliselt palju paremini, kui teised, jääb oht, et keele ja kultuuri

nimel jääb oma potentsiaal piisavalt arendamata. Venekeelsetest peredest lastele on üsna loogiline ja suurepärase valik. Võimalikest headest variantidest teine parem kaheksa keeleklassi keelekümbluse kooli kõrvalt.

4. Ainukeseks mõistlikuks variandiks, kus kakskeelne laps tunneks ennast „omade“ vahel ongi kakskeelne (kaheksa keeleklassi keelekümblusega) klass, kus nii eesti kui ka vene ja kakskeelsetest peredest pärit lapsed õpivad koos. Kakskeelsetele lastele on see ainuvõimalik „ideaalne“ variant enda toepelt-rahvusega seotud eripäradest arvestamiseks. Edumeelsetest eesti peredest lapsed saavad kooli lõpuks kolm keelt selgeks, neid peresid on piisavalt palju ja nemad otsivad samuti võimalusi laste keele arenguks oma kultuuri ja keelearengut kahjustamata. Puhtalt vene peredest lapsed saavad samuti „elava“ keelekogemuse ja eelarvamustest vabaks, sest leiavad keelele rakendust. Mõlema rahvuse esindajad saavad toetada ja arendada nii oma kui ka „võõr“ keelt ja kultuuri. Loomulikult ka kakskeelsed lapsed, kelle jaoks mõlemad keeled on „omad“.

Elukohast ja east tingituna kahjuks ei saanud mu lapsed õppida lasteaias kaheksa keeleklassi metoodika järgi, aga ma toetan väga ja jälgin Vikerkaare Lasteaja ja Tapa Keelekümbluskooli tegevust. Loodame, et huvilisi jätkub ning mingil hetkel saab lasteaid võtta kaheksa keeleklassi rühma lapsed igal aastal, et nad saaksid jätkata oma kooliteed Tapa Keelekümbluskoolis.

Siinkohal kutsun eelkooliealiste laste vanemaid panna oma eestikeelsetest peredest pärit lapsed selle aasta sügisel julgemini Tapa Keelekümbluskooli eelkooli (2021. aastal oli eesti peredest pärit lapsi 4, mis ei ole piisav, et avada klass 2021. aastal), et tagada kaheksa keeleklassi keelekümbluse klassi avamist 2022. aastal. Eelkool sobib ka nendele lastele, kellel pole seni eesti või vene keelega kokkupuudet olnud (ka nendele, kes pole kaheksa keeleklassi keelekümbluse metoodika järgi lasteaias õppinud) ja annab mõista kas klass ja metoodika on sobivad. Vastav valmidus klassi avamiseks piisava soovijate puhul on koolis olemas olemas ja senised kogemused kaheksa keeleklassi keelekümbluse klassiga pigem positiivsed.

Tapa Keelekümbluskooli eelkool toimub neljapäeviti kell 13:00. Oodatud on nii eesti kui vene peredest pärit lapsed.

ÜKS PILT

Kauaaegne Tapa Muusika- ja Kunstikooli õpetaja Salme Novikov tähistas 14. oktoobril oma 80. sünnipäeva. Salme töötas koolis aastatel 1967 - 2007 solfedžo- ja klaveriõpetajana. Juubeli puhul käisid talle õnne soovimas endised kolleegid. Pildil vasakult esireas Svetlana Kuusik, sünnipäevalaps Salme Novikov, Anne-Lii Kald, seisavad Imbi Puusepp, Heili Liivsalu ja tolaaegne koolijuht Peeter Kald.

Foto Ilmar Kald

Minu laps Tapa Keelekümbluskoolis

Keelekümblusklassi lapsevanemad

Meile meeldib, et laps suhtleb vabalt kõigiga, sest on harjunud suhtlema. Meeldib, et kaheksa keeleklassi keelekümblus on kaasa andnud julge esinemise, sest juba lasteaiast peale on lapsed olnud suure tähelepanu all. Kindlasti on plussiks, et laps räägib vabalt vene keeles, ei karda eksida ning ta räägib võõrkeelt õige hääldusega.

Lisaks meeldib, et õppimine on väga mänguline ning õpetamine on praktiline, mitte kuiv teooria.

Minu laps on pärit ükskeelsest eesti perest ja tänaseks teist aastat õppimas keelekümbluse klassis. Mulle meeldib, et klass on väike ja õpetajatel on aega iga lapse jaoks. Mu laps ei olnud enne vene keelega kokku puutunud, aga tänaseks oskab ta juba päris palju sõnu, lugeda ja kirjutada. Ma kartsin, et äkki keelekümblusega saab kuidagi kannatada kodune keel, et äkki on klassis suurem osa teise keele rääkivaid lapsi ja laps ei saa piisavalt tähelepanu, aga see ei ole nii. Lastel on mõlemas keeles väga hea õppetöö ja õpetajad on väga toredad ja abivalmid. Ma ei kahetse oma valikut, et lapse sinna kooli panin, kindlasti panen ka oma teised lapsed tulevikus sinna kooli ja soovitan teistele ka.

1. Vähem on rohkem. Tapa Kee-

lekümbluskool on väikese õpilaste arvuga, hubane ja remonditud kool. Õpilasi on klassis vähe, nii saavad nad rohkem individuaalset tähelepanu õpetajate poolt kui suuremas klassis. Erivajadusi ja eripärasid märgatakse, nendega arvestatakse, kõik on erilised, kaks kultuuri on võrdselt au sees ja hoitud, toetatud.

2. Tasuta keeleõpe. Vene keele oskus on meie ühiskonnas tööturul vajalik, õppimine aga suhteliselt vaevaline, kui ei viibi selles keelekeskkonnas üldse või kui pole tuttavaid, kellega lävida vene keeles. Kahjuks ainult koolis vene keele tundides õppides (kui alustatud on eelteismelise 6.klassis) on tulemused põhikooli või gümnaasiumi lõpuks kesised, kuna tegemist on keerulise keelega. Õpilasel peab olema väga suur motivatsioon ja ka tunniväliselt leidma võimalusi, mis tema keeleõpet toetaks. Kaheksa keeleklassi keelekümbluse puhul on laps keelekeskkonnas terve koolipäeva, kuuleb õiget hääldust, intonatsiooni, ka slängi, teab, kuidas keelt realselt kasutada. Varases eas teise keele omandamine muudab aktsendi vähemmärgatavaks või see kaob üldse.

3. Integratsioon. Nii palju on räägitud, kuidas vene rahvusest inimesed on vaja loimida Eesti ühiskonda, rõhuasetusega sellele, et venelastel tuleb ära õppida selle riigi keel, kus elatakse jne. Kaheksa keeleklassi keelekümblus on justkui abikäsi

teisele rahvusele, sammuke vastu astumine, et õpime koos üksteise keelt ja kultuuri. Teise kultuuri õppimine aitab ka oma kultuuri süveneda, seda võrreldes ja kõrvutades avardub silmaring. Koos me siin riigis elame, parem on üksteist mõista ja hästi läbi saada.

4. Koolis edasijõudmine, tulevikuväljavaated. Keegi ei garanteeri, et laps saab keelekümbluskoolis teise keele perfektselt selgeks ning ka oma emakeeles valdab kogu terminoloogiat. Seda ei garanteeri mitte keegi ka tavakoolis. Oleneb väga palju konkreetsest lapsest, õpihimust, toetavast keskkonnast. Samuti ei pruugi olla lapsel koolis imelihtne, õppimine ja uute teadmiste saamine nõuabki pingutust. Kaheksa keeleklassi keelekümblus on lihtsalt üks võimalus arenguks rõhuasetusega keeleõppele ja suhtlusele, silmaringi avardamine. Lõpuks taandub siin elus kõik omavahelisele läbisaamisele ja suhtlusoskustele, keelte tundmine sealjuures on väga vajalik. Kui algus kõnekeelele on tehtud, siis süvitsi sõnavara ja terminoloogiat juurde õppida on alati võimalik.

Lapsevanemad, kui tahate, et ka teie laps saaks õppida teist keelt iga päev ja olla teises õpikeskkonnas, siis viige oma laps Tapa Keelekümbluskooli. Teda võetakse hea meelega vastu ja tuginedes meie kogemustele võime öelda, et neile hakkab meeldima ja lapsevanemadena jääte rahule oma valikuga.

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

30.november alates 10.00

TAMSALU
KULTUURIMAJAS

Etteregistreerimine
telefonil 5323 2454

Silmade kontroll 15€, prillistjale TASUTA!

OÜ ETEST PR

ostab metsa- ja
põllumaad.

Tel 50 45 215,
51 45 215,
info@est-land.ee

Tartu mets

OSTAB: METSAKINNISTUID,
PÕLLUMAAD, RAIEÕIGUST,
KAITSE ALL OLEVAID
KINNISTUID

KÜSI PAKKUMIST VÕI KIRJUTA

555 77 007 | janno@tartumets.ee

MJM OÜ
INNOVATIIVSED ELEKTRITÖÖD

MJM OÜ pakub
elektritöid ja käiduteenust
B-pädevuse piires.
Majandustegevustate nr
TEL002806.

Kontakt: 509 4436
Martti Sindonen
Lisainfo www.mjm.ee

Vabatahtlikud ehitajad ja matkajad silla avamisel 9. oktoobril 2021.

Foto Susanna Murel

Vabatahtlikud ehitasid kolmandat korda uue Rutka silla

Alar Teras

Kaks aastat kestnud ettevalmistustööd uue silla ehitamiseks jõudsid laupäeval 25. septembril võimsa finišini. Üheksa tunniga ehitasid vabatahtlikud uue silla. Alustati vana silla lammutamisega ning ehitati uus silla pealmine osa. See on kolmas

vabatahtlike poolt ehitatud sild sellel kohal. Eelmised sillad ehitati 2001. ja 2011.a.

Aitäh ehitajad-talgulised Olev Pipenberg, Viljar Pipenberg, Mati Tuula, Simar Tuula, Kristjan Leimann, Asso Leimann, Tarmo Kõlli, Kuno Rooba ja Alar Ružits. Aitäh talguliste toitulustajad Raili Rooba, Aivi Leimann ja Aet Mia Leimann.

Saematerjali silla ehitamiseks andis Riigimetsa Majandamise Keskus.

Aitäh Jaanus Käärma (RMK). Aitäh Kalle Kukele (Kalmat OÜ) saematerjali ladustamise ja hoolsa valvamise eest. Aitäh Mati Tuulale (OÜ Tapa Autokool) ja Ivo Lõonikule saematerjali transportimise eest.

Aitäh maaomanikele perekond Matsiseltsile, kes on lahkelt lubanud silda oma maale.

Olete oodatud matkama Rutkaste matkarajale ja RMK Penijõe-Aegviidu-Kauksi matkateele.

Tapa valla ettevõtluspäevast võttis osa 38 ettevõtte esindajat.

Foto www.tapa.ee

Transpordikorraldus ja energiakandjad olid Tapa valla ettevõtluspäeva põhiteemadeks

Oktoobri esimesel täisnädalal toimusid üle Eesti ettevõtlusele pühendatud üritused. Tapa vallas kutsuti 7. oktoobril Tamsalu kultuurimajja vastuvõtule Tapa valla ettevõtjad. Üritusel osales 38 ettevõtte esindajat.

„Avalik- ja erasektor toimivad koostööl: üks ei saa ilma teiseta,” lausus ettevõtluspäeva avakõnes Tapa vallavanem Riho Tell. „Erasektoril

on kindel ja väga tähtis roll valla arengus ja mida parem on avaliku- ja erasektori omavaheline koostöö, seda jõudsamalt toimub piirkonna areng,” rääkis vallavanem. Avakõnele järgnenud muusikalises vahelaulu esinesid Tapa valla muusikud Aleksander Aamisepp ja superstaari saate stuudiovooru jõudnud Ariana Arutjunjan.

Tänavuse ettevõtluspäeva ettekanne tuli ettevõttest Auve Tech OÜ. Ettevõtte tegeleb iseliikuvate sõidukite arendamisega. Arutelu vedas ärijuht Väino Kaldoja ning ettekandmisel osalesid ka Auve

Techi heaks igapäevaselt töötavad Taavi Rõivas ja Mari-Ly Klaats. Arutelu põhiteemaks olid muutused lähiaastate transpordikorralduses ja energiakandjates. Ettevõtjate diskussioonis selgus, et ülemaailmse arendustegevuse tulemusena valmivad juhita sõidukid enne, kui selleks on valmis ühiskond ning eelkõige riikide seadusandlus. Suure huviga kuulati ja esitati küsimusi Väino Kaldojale seoses energeetika tuleviku ja arengusuundade kohta Eestis. Arutelu oli meeleolukas ja pakkus vahetut suhtlusvõimalust ettevõtjatega, kes kujundavad tulevikku.

Minu kogemus salakavala viirusega

Lii Jairus

Arvan, et olen sportlike eluviisidega - harrastan matkamist ja tantsimist, käin jõusaalis ja kui lund on siis suusatan, armastan ka kuuma sauna. Hiljuti avastasin enda jaoks talisupluse. Pidasin end terveks inimeseks ja minu immuunsussüsteem ei olnud mind kunagi alt vedanud. Minu eelmine kõrgem palavik jäi viieteist aasta taha ja kestis vaid mõned päevad. Ka kõhale ja nohule pole ma eriti huvi pakkunud.

Seekord läks asi aga sootuks teisiti. Eelmisel päeval olin teinud väikese suusaringi - nii umbes kümme kilomeetrit, tundsin end suurepäraselt, jõudu oli üleliia palju ja ainult külm ilm takistas suuremat ringi tegemast. Plaanisin veel vette minna aga kuna külm oli järvevee kinni kaanetanud, siis lükkasin selle tegevuse järgmiseks päevaks lootes, et keegi kuskil ikka augud lahti teeb.

Järgmisel päeval käisime perega emale ja õetüttele sünnipäevaks õnne soovimas ja see oli viga. Ei tahtnud end kuidagi süüdistada, et oleksin hooletu olnud aga... Ma olin enda arvates täiesti terve, mul ei olnud ühtegi sümptomit – ei kõha, nohu, palavikku ega väsimustunnet. Olin eriti korralikult viiruse tõkestamiseks ette nähtud reeglitest kinni pidanud, vältisin üleliigseid käike ega osanud arvata, et nakatumine võib nii lihtne olla. Ma ei tea siiani, kus ma selle viirusega kohtusin.

Minu puhul oli esimeseks haigusnähtudeks söögiisu puudus, sellele järgnes nädala pikkune kõrge palavik 39 ja 40 kraadi vahel, mida ei õnnestunud ka antibiootikumidega alla saada. Sellest, et mõistlik on lamada ja mitte ringi tuhiseda sain ma üsna pea aru, sest üleliigne pingutus võttis mul lihtsalt jalad alt. Nii ma siis lamasin ja päev-päevalt kaotasid seda vähestki jõudu mis mul oli. Külma- ja nahaalused vaheldusid higistamisega, mille tagajärjel olin ligumärg aga jõudu, et end liigutada ei olnud ja sedasi viis - kuus korda päevas. Liigutamine võttis nii palju energiat, et isegi väikene käik voodist välja tuli enne põhjalikult läbi mõelda. Algul püüdsin olla optimistlik ja tugineda varasemale kogemusele kuigi olin juba aru saanud, et midagi sellist ei olnud ma varem läbi elanud. Olin ikka kindel, et kohe-kohe hakkab parem aga paranemise märke ei paistnud kuskilt ja olemine läks sujuvalt üha hullemaks. Öö ja päev hakkasid sassi minema ja olid unesegused

ärkvelolemised. Öösel oli endast, lähedastest ja ei tea kõik millest nii kahju, et pisarad lihtsalt voolasid. Viimendal päeval lisandus sümptomite arsenalile kõha. Enne seda olin pidevalt perearstile kinnitanud, et mul ei ole peale palaviku muid sümptome ja hingata veel saan. Siis kadusid ära lõhna- ja maitsemeel, sellele lisandus seedetrakti häire jne. Kõha läks nii hulluks, et iga liigutuse peale vallandus mitme minutiline kõhahoog aga jätkuvalt arvasin, et ma ju hingan ja et haiglasse minna oleks vast ennatlik. Olin aga vaimsest ja füüsiliselt nii kurnatud, et lõpuks lasin perearstil kiirabi kutsuda ja pojal haiglakoti valmis panna. See oli õige otsus, sest haiglas tuli välja, et omal jõul ma sellest välja poleks tulnud.

Haiglas viidi mind intensiivravi palatisse. Kompuuter tuvastas kahepoolse kopsupõletiku ja kuigi ma ise arvasin, et hingan, oli see ainult enesepepetus. Puls oli pidevalt kõrge ja vereproovid kurjakuulutavad. Kuna Covid-19 viirus on ettearvamatu hoidsid ka arstid esialgu hinge kinni ja ei julgenud midagi lohutavat öelda, isegi mitte siis, kui palavik hakkas langema. Ravi kujunes keeruliseks, sest verepilt oli sassis ja miski ei aidanud. Higistamine, kõha ja nõrkus jäid. Lasin ennast torkida nii palju kui arstid vajalikuks pidasid ja lihtsalt leppisin olukorraga.

Väga raske oli taluda teadmatust aga veel raskem seda, kui kõrval palatis keegi oma elu jättis. Mati oli tugeva häälega vanahärra, kes rääkis endast ja oma tegemistest nii kõvasti, et teistesegi palatisse võis kuulda, eriti öösel kui mujal vaikne oli. Viimane kord, kui teda kuulsin oli tal väga paha. Ta kiskus enda küljest juhtmeid ja kanüüle, karjus ödede peale ja ei lasknud enam enast aidata, kuigi teda mitut moodi keelitati. Kui järgmine päev küsisin kas Matil hakkas parem ja ta rahunes öeldi, et Matit ei ole enam meie seas. Nii öeldi ka minu isa kohta, ka tema ei tulnud haiglast elavana tagasi. Mina sain haiglast välja, aga minu elu pole enam endine.

Ma ei olnud küll vaktsiinide vastane, aga enne haigestumist ei olnud ma päris kindel, kas ma ikka peaksin ennast võimalusel vaktsineerima. Olin oma tervises üsna kindel ja kuna haigused käisid minust tavaliselt suure kaarega mööda ei oleks ma arvatavasti vaktsineerima tormanud. Täna ma enam nii ei arva. Täna arvan, et kui Sa vähegi hoolid iseendast ja oma lähedastest on õige end vaktsineerida.

TEHNOÜLEVAATUSKESKUS.EE

Väljavahi tee 5, Tõrremäe (Põhjakeskuse kõrval)

Sõiduauto
25.-

AVATUD
IGA PÄEV
35.-

k.a. PÜHAD

TEHNOÜLEVAATUS

5358 9999

Haigekassa investeerib erateravishoidu

Haigekassa

Alates 1. oktoobrist algab haigekassal uus viieaastane eriarstiabi lepinguperiood 89 erakliinikuga. See parandab haigekassa rahastatud eriarstiabi kättesaadavust lisaks haiglatele ka eraarstide juures.

Selleks, et arstiabi oleks kvaliteetne ja paremini kättesaadav kogu Eestis, sõlmis haigekassa uued lepingud erateravishoiuasutustega, kes pakuvad eriarstiabi. „Need erakliinikud täiendavad haiglate pakutavaid teenuseid ja annavad inimestele eriarstiabi saamiseks lisavõimaluse,“ ütles haigekassa partnersuhtluse osakonna juht Marko Tähnase.

Tähnase sõnul tuleb uuel eriarstiabi lepinguperioodil juurde suuri ja stabiilseid teenusepakkujaid. Samuti suureneb ravimaht, mida haigekassa ostab erakliinikutelt. „Suurem rahastus ja laiem valik kliinikuid tähendab, et arstid saavad vastu võtta rohkem patsiente ja eriarstiabi kättesaadavus paraneb,“ lisas Tähnase.

Haigekassa investeerib neljandas kvartalis erasektori eriarstibiteenusesse 11 miljonit eurot, järgmise aasta jook-

sul kokku pea 55 miljonit. Ka järgnevatel aastatel ostab haigekassa erasektorilt eriarstiabi teenuseid kasvavas mahus.

Haigekassa tasub arstiabi eest vaid lepingupartneri juures

Tervisemurega inimene peaks kõigepealt pöörduma oma perearsti poole. Just tema oskab patsienti kõige paremini nõustada ja vajadusel ka õige eriarsti juurde suunata.

Tuleb mees pidada, et haigekassa tasub ravikindlustatud inimese eriarstiabi eest ainult siis, kui raviasutusel on leping haigekassaga. Marko Tähnase selgitas, et pole harv juhust, kus ravikindlustatud patsient on oma ravi eest ootamatult pidanud ise maksma, kuna ta ei ole pöördunud haigekassa partneri poole. „Enne kui eriarsti juurde lähed, küsi alati üle, kas raviasutusel on haigekassaga leping ja kas arstiabi saab ikka haigekassa kulul,“ soovitas Tähnase.

Kindlustatud inimesel on õigus valida sobiv eriarst ja vastuvõtutuaeg ükskõik millises raviasutuses, kellel on haigekassaga leping. Endale sobivaima vastuvõtutuaaja leidmiseks tasub digiloost (www.digilugu.ee) vaadata, mida erinevad raviasutused üle Eesti pakuvad. Haigekassa lepingupartnerid teenindavad kõiki ravikindlustatud olenemata nende elukohast.

Pane tähele!

Eriarstile pöördumiseks on vaja perearsti saatekirja. Ilma saatekirjata saab pöörduda silmaarsti, naha- ja suguhaiguste arsti, günekoloogi ning psühhiaatri juurde.

Kui raviasutusel on haigekassaga leping, tuleb ravikindlustatud inimesel maksta ainult viis eurot visiititasu.

• Üleriigiline digiregistratuur: www.digilugu.ee.

Eriarstiabi Lääne-Virumaal

Lääne-Virumaal on kümme raviasutust, kelle juures saab ravikindlustatud inimene haigekassa toel eriarstiabi. Peamine teenuseosutaja kohapeal on Rakvere haigla. Näiteks tuleb kohalikel silmas pidada, et kardioloogia, endokrinoloogia, reumatoloogia, pediaatria, ortopeedia ja taastusravi ning mitmete teiste erialade vastuvõtte osutab just

kohalik haigla.

Lisaks üldhaiglale on haigekassal selles piirkonnas leping veel mitme raviasutusega, kes osutavad vastuvõtte näiteks naha- ja suguhaiguste, günekoloogia, psühhiaatria või kõrva-ninakurguhaiguste erialal.

Alates oktoobrist pakub Rakveres uue haigekassa lepingupartnerina silmaarsti teenust tervisekeskus Silmarõõm.

Raviasutus	Raviasutuse aadress ja kontakt	Eriala (ambulaatoorsed vastuvõttud)
Rakvere Haigla AS	Lõuna põik 1, Rakvere Infotelefon: 322 9099 Registratuur: 322 9780	<u>Günekoloogia</u> Oftalmoloogia (silmahaigused) Otorinolarüngoloogia (kõrva-nina-kurguhaigused) <u>Ortopeedia</u> Sisehaigused (sh endokrinoloog, gastroenteroloog, kardioloog, neuroloog, pulmonoloog, reumatoloog, pediaater) Üldkirurgia
Rakvere Haigla AS	Tuleviku 1, Rakvere Telefon: 322 3984	Taastusravi
Rakvere Haigla AS	Valgejõe 14, Tapa Telefon: 325 8810	Üldkirurgia
Kanni Vahvik-Heinsoo OÜ	Tuleviku tn 1, Rakvere Telefon: 322 3688	Dermatoveneroloogia (naha- ja suguhaigused)
Tiina Rannala-Lille OÜ	Vilde 14a, Rakvere Telefon: 324 1410	Dermatoveneroloogia (naha- ja suguhaigused)
Tiina Mäeker OÜ Ciconia OÜ	Tuleviku 4, Rakvere Telefon: 322 3232	Günekoloogia (naistehaigused)
Marika Jõgi OÜ	Tuleviku 1, Rakvere Telefon: 322 3530	Günekoloogia (naistehaigused)
Otorinolarüngoloog Tiina Pruler-Ild	Tuleviku 4, Rakvere Telefon: 324 3253	Otorinolarüngoloogia (kõrva-ninakurguhaigused)
Mari Viik OÜ	Vilde 2a/1, Rakvere Telefon: 324 2474	Psühhiaatria
Tiiu Tandre OÜ	E.Vilde tn 2a/1, Rakvere Telefon: 325 5220	Psühhiaatria
Tervisekeskus Silmarõõm OÜ	Turuplats 3, Rakvere Telefon: 638 0858	Oftalmoloogia (silmahaigused)

Õnnelikud olümpiavõitjad.

Foto Viuu Uudam

Lasteaed Krõlli suveolümpiamängud 2021

Riina Tamm
Tamsalu Lasteaia Krõll
liikumisõpetaja

Meil on ammuseks traditsiooniks saanud läbi viia olümpiamänge.

Krõlli lasteaia suveolümpiamängud toimusid 21.-24.septembril Tamsalu ja Sääse majades.

Esimesel päeval oli pidulik olümpiamängude avamine koos meie maskotti Krõlliga. Krõlliga koos marssisid lapsed muusika saatel oma rühma juurest platsile. Krõll tuletas lastele meelde, et sellel suvel toimusid olümpiamängud Jaapani linnas Tokyos. Tegelikult pidid mängud toimuma aasta varem, kuid ülemaailmse koroonapideemia tõttu lükus see suurvõistlus aasta edasi. Eriti uhked ja rõõmsad oleme selle üle, et

Eesti epeenaiskond võitis kuldmedali - see on iga tippsportlase kõige suurem unistus! Neid kutsutakse nüüd olümpiasangariteks! See on suur au meie väikesele Eestimaa.

Avamisel andsid olümpiavande kohtunike nimel üks õpetajatest ja sportlaste nimel vanima rühma spordilaps. Kohtunikud lubasid oma tööd teha ausalt ja õiglaselt, olla abiks ja toeks sportlastele. Sportlaste nimel töötati võistelda ausalt, olla tubli, anda endast parim, osata kaotada ja mitte viriseda. Süütasime olümpiatule. Enne võistlusplatsidele minemist tegime koos ühise soojendusvõimlemise „Leopoldi võimlemislaulu“ saatel. Meie sportlik Krõll tegi lastega kaasa nii hoota kaugushüppe kui ka kiirjooksu. See oli lastele väga lõbus ja inspireeriv.

Teisel päeval võeti mõõtu pika-

maajooksus ehk krossijooksus ja palliviskes.

Olümpiamängud lõppesid autastamisega - kõik lapsed said kaela šokolaadist kuldmedalid, sest tähtis pole võit vaid osavõtt ning mälestuseks olümpiarõngastega diplomi. Ja ikka rõhutasime, et kui sa jäid ka viimaseks, siis ära ole kurb. Kõik ei olegi sportlased, vaid äkki saab sinust hoopis tubli teadlane, õpetaja, bussijuht, kunstnik või kes iganes. Sport on tervisele kasulik ja vahel on tore võistelda ka. Ning oligi aeg käes kustutada meie olümpiatuli. Pärast võistluste lõppu turgutas Mõmmi rühm endid oma rühmas isevalmistatud tervisliku smuutiga.

Jääme ootama lumerohket talve, et võistelda Krõlli taliolümpiamängudel, kui toimub suur olümpia Hiina pealinnas Pekingis.

Tamsalus tegutseb beebikool

Alates 1.oktoobrist tegutseb Tamsalu kultuurimajas beebikool. Lapsevanemad meenutavad, et beebikool on Tamsalu kandis ikka olnud esimene ring kuhu oma väikese lapsega minna ning mälestused „beebikooli ajast“ on väga ilusad. Seal on alguse saanud esimesed päris sõprused laste vahel ning soojad suhted ka emade vahel. Mõnda aega oli beebikooli teemal Tamsalus vaikus, kuid nüüd alustame uue hooga!

Lapsevanem on oma lapse põhikasvataja ning tunneb oma lapse arengut ja suutlikkust kõige paremini. Mida rohkem laps on kogenud, seda rohkem tahab ta uut tundma õppida. Lähtuvalt lapse arengust algavad beebikooli tegevused tunnetusliku mänguga: laps

kuulab õpetaja/ema kõne, laulu; laps vaatab, vaatleb vahendeid ja inimesi enda ümber; laps katsub ja kompab. Vanuse kasvades järgneb motoorne mäng: laps liigub ise ning koos vahendiga.

Beebikooli juhendaja Andra Hoolma rääkis: „Beebikooli tegevuse ehk arendava koostöö, -kasvatamise üheks väärtuseks on asjaolu, et lapsevanem näeb ja tunnetab sealse keskkonnas oma lapse käitumist ja arengut, tugevusi ja nõrkusi erinevalt kodusest tegevusest ning kogetu ja õpitu baasil saab keskenduda lapse võimete ja huvide edasisele arendamisele.“

Lapsevanem Kerli rääkis, et nemand tulid lapsega beebikooli sellepärast, et saaks pakkuda lapsele ja endale kodusest rutiinist vaheldust. „See on väga hea pingevaba koht, kus laps saab esmakordselt tutvuda ja suhelda omavanustega läbi lõbusate laulude ja tegevuste.

Ning see toetab ka lapse arengut, mis on meie jaoks väga oluline.“

Marit lisab: „Mulle meeldib, et beebid saavad üksteisega tutvust teha, koos mängida ja areneda. Minu jaoks on oluline ka see, et emad saavad omavahel sõbruneda ning arutada igapäevaseid lapse kasvatamise muresid ja rõõme ning vahetada omavahel kogemusi. Loodan, et siit saavad alguse pikaajased sõprussuhted.“

„Mul on hea meel, et Andra oli nõus Tapa Valla Kultuurikeskuse meeskonnaga liituma ning beebikooli ringi avama,“ ütles kultuurikeskuse direktor Edmar Tuul. „Antud huviring on minu meelest vajalik nii emadele kui ka lastele. „Praeguses lõhestunud ühiskonnas vajame rohkem lähedust ja tuge ning just seda soovime me oma majades pakkuda,“ ütles Tuul ning lisas, et plaanis on avada beebikooli ring ka Tapal.

Kütteperiood toob kaasa korstnaist tõusvad suitsusambad.

Foto Ave Huugen

Prügi põletamine saastab õhku ja ohustab inimeste tervist

Dagmar Undrits,
Keskkonnaameti välisõhu
peaspetsialist

Sügis toob kaasa jahedad ilmad ja koos sellega kütteperioodi alguse. Sooja saamiseks tehakse kodustes küttekolletes tuld ning mõnes majapidamises visatakse lisaks küttepuidule ahju ka jäätmeid. Nii aga teha ei tohi, sest olmejäätmete põletamine saastab õhku.

Kodusesse küttekoldesse, olgu see siis kamin, pliit, ahi või katel, sobib ainult puhas kuiv puit. Selline küttematerjal põleb kõrgemal temperatuuril ning tekitab vähem tuhka ja lenduvaid saasteaineid. Tulehakkamiseks sobib üksnes kiletamata papp või paber.

Sobimatu küttematerjal: niiske või töödeldud puidu või lausa jäätmete põletamisel tekivad tervisele ohtlikud peened osakesed ja vingugaas. Plastjäätmete põletamisel lenduvad aga eriti mürgised saasteained (nt dioksiinid ja furaanid), mis võivad põhjustada vähktõbe, väärenguid ja arengupeatust. Korstna kaudu õhku lendunud saasteained langevad maapinnale ning vette, kust need omakorda liiguvad edasi toidulauale, kui sööme oma aias kasvatatud saadusi.

Dioksiinid on silmale nähtama-

tud ja nende mõju inimese tervisele ei avaldu kohe. Võib minna aastaid, enne kui haigusnähud ilmnevad. Peale välisõhu jõuavad saasteained ka siseõhku, suuremas koguses näiteks siis, kui pikka aega kütmata ahi või pliit suitsu sisse ajab. Põlemisel tekkinud peened tahmaosakesed võivad aga soodustada südame-veresoonkonna ja hingamissüsteemi haigusi.

Välisõhu kvaliteedi mõõtmistest selgub, et õhukvaliteet halveneb peenosakeste tõttu just kütisperioodi algul ning seda eelkõige ahiküttega piirkondades. Suits ei randa kaugele, madalatest korstnatest väljunud suits ning suur osa saastest langeb maha sealsamas piirkonnas, sest külmal ajal on hajumistingimused halvemad. Kütteperioodil võib peenosakestest põhjustatud õhusaaste küündida ahiküttega piirkondades tasemele, mis on võrreldav liiklusest tuleneva saastega tiptunnil suure magistraali ääres.

Saasteainete vähendamiseks tuleb kütmiseks kasutada ainult kuiva puitu. Niisked küttepuid ei sütti ahjus korralikult ning süttimisaas venib märksa pikemaks – see omakorda suurendab vingugaasi ja peenosakeste arvukust õhus. Niiske puidu kasutamine tähendab ka seda, et osa soojusest läheb raisku, sest osa energiat kulub puidu kuivatamisele.

Tuli tuleks süüdata ahjus alati ülevalt ja kui võimalik, siis halud laduda restina. Nii põlevad puud palju kõrgemal temperatuuril ja keskkonda eraldub vähem saasteaineid. Kuna ahjuukse avamisel paiskub saasteaineid ka tuppa, siis peaks ust avama võimalikult harva.

Suurem kogus papi- ja paberijäätmeid on põletamise asemel mõistlik hoopis ringlusse saata. Need saab viia avalikesse kogumiskonteineritesse või kohalikkude jäätmejaama, sinna saab viia ka plastpakendid. Lähima jäätmejaama, avaliku pakendikonteineri või vastuse küsimusele, kuhu millised jäätmed viia, leiad lehelt kuhuvia.ee.

Kas teadsid, et ...

Ühe perekonna tekitatud jäätmete koduahjus põletamisel vabaneb keskkonda hinnanguliselt sama palju toksilisi ühendeid kui u 200 tonni prügi põletamisel jäätmepõletustehases. Tehases põletatakse jäätmeid stabiilselt kontrollitud keskkonnas temperatuuril 1000–1100 °C, mille juures põlevad toksilised õhusaasteained vähemohtlikeks põlemisproduktideks. Seevastu koduahjus põleksid jäätmed madalamatel temperatuuridel ja ebastabiilselt, mistõttu ei põle toksilised ühendid lõplikult ära.

Üha kasvav terviseprobleem, millest avalikult ei räägita.

Uriinipidamatus ehk **inkontinentsus** annab märku paari ootamatu tilgaga näiteks kõhmisel, aevastamisel, raskuste tõstmisel, järeltilkumisel...

Selle tekkepõhjused võivad olla väga erinevad: sünnitamine, kusetee põletikud, eesnäärme probleemid, kroonilised haigused, menopaus, diabeet, neuroloogilised probleemid, vanus, ülekaal jne. Kindlasti ei ole see loomulikult vanusega kaasas käiv nähtus. See on väga laialt levinud terviseprobleem, nii noorte kui vanemaealiste hulgas, sõltumata soost.

ENAMLEVINUD URIINIPIDAMATUSE TÜÜBID

Stress- ehk pingutusinkontinents – tahtele allumatu uriinileke füüsilise pingutuse korral. Põhjus - nõrgad vaagnapõhjilihased. Tunnus – tilgad või sorts pükstes raskuste tõstmisel, aevastamisel, kõhmisel, naermisel, hüppamisel jne.

Tung- ehk pakitsusinkontinents – tahtele allumatu uriinieritus urineerimisvajaduse tekkel. Põhjus - kusepõie lihasümbrise üleärritus või ebastabiilsus. Tunnus – sage urineerimine, kiire vajadus, pakitsusel tekkiv leke, öine allategemine.

Ülevooluinkontinents – tahtele allumatu uriinieritus ületäitunud põie tõttu. Põhjus - põielihase väljaveninud ja pole võimeline kokku tõmbuma; põiesisene rõhk ületab väljavoolutakistuse; takistus uriini voolamisel. Tunnus - väikeste uriinihulkade pidev eritumine.

Inkotoa tasuta privaatsel nõustamisel saab infot:

- * Kuidas elada kuiva ja lõhnava igapäevaelu;
- * Mille poolest erineb uriinipidamatuse side tavalisest hügieenisidemest;
- * Juhised nahahoolduseks;
- * Juhised vaagnapõhjilihaste tugevdamiseks ja põietreeninguks;
- * Mida oleks vaja teada probleemi lahendamiseks enne arsti või põieõde juurde minetkut.

Vanaduspensioni ealistele on **pidamatuse tooted** riikliku soodustusega – vajalik ainult isikut tõendav dokument, arstitõendit vaja ei ole.

Inkotuba nõustab tasuta ja pakub laia valikut abivahendeid

Kogu tööde pidamatusest ja e-pood: www.kuivaks.ee

Inkotoad asuvad Tallinnas Ehitajate tee 27, kab. 111, telefon 652 8588; Hari-duse 6, kab. 003, tel 646 2121; Endla 59, kab. 207, tel 678 2110; Mahtra 48, kab. 103, tel 646 4656; **Tartus** Lembitu 2, tel 745 1191; **Pärnus** Rüütli 47, tel 443 0230; **Rakveres** Laada 14, tel 322 3922; **Kohtla-Järvel** Keskallee 4, tel 322 2307; **Viljandis** Tallinna tn 11, tel 433 3190; Liikuv Inkotuba tel 5343 9837.

HEA EAKAS!

Kutsume Teid jalakäijate ja jalgratturite liiklusohutus- alasele loengule!

Kohtumiseni!

Loeng toimub: 16. novembril 2021

Kell: 12.00

Asukoht: Jäned loss

Kohapeal vaatame üle ka kaasasolevad rattad ja paneme külge puuduolevad tuled, helkurid ja rattakellad.

Loengu viib läbi: Lii Erm

Transpordiameti koostööpartner.

Palun võta kaasa COVID-TÕEND-läbipõdemise või immuniseerimise kohta.

Lisainfo:

Jäned raamatukogu

tel: 38 98 330

janeda@tapa.lib.ee

Vallavalitsuse istungite otsuseid perioodil 15.09.2021 – 06.10.2021

Otsustati volikogule esitada järgmised õigusaktide eelnõud:

- Tapa ja Tamsalu volikogu ühinemiselsete määruste kehtetuks tunnistamine
- Tapa valla jaoskonnakomisjonide moodustamine ja liikmete nimetamine

Kinnitati järgmiste hangete tulemused:

- Tamsalu Gümnaasiumi stadioni valgustuse rajamine
- Haridusliku erivajadusega lastele transporditeenuse osutamise
- Tapa linna Valgejõe pst 13 multifunktsionaalse spordiväljaku rajamine
- Kergliiklusteede ehitusprojektide koostamine

Otsustati alustada ja kinnitati alusdokumendid järgmistel hangetel:

- „Kergliiklusteede ehitusprojektide koostamine“
- „Tapa spordi- ja vabaajakeskuse ehitustööde kontsessioon“ korraldamine
- „Tapa linnas Kooli 13 asuva

hoone rekonstrueerimine“

Muu:

- Võeti vastu Tapa linnas asuvate Paide mnt 14 ja Spordi tn 8 maaüksuste ja lähiala detailplaneering.
- Kinnitati Tapa Keelekümb-luskooli töötajate koosseis.
- Kinnitati Tapa valla tervik-teede nimekiri.
- Kinnitati järgmiste kinnistute enampakkumiste tulemused:
- korteriomandi Säase tn 4-30, Tamsalu, Tapa vald
- korteriomand Kirde tn 4-7, Vajangu küla, Tapa vald
- korteriomand A.Haava 10-3, Tamsalu, Tapa vald
- Anti Tapa Vallavalitsuse poolt vallavalitsuse hallatavale asutusele Tamsalu Gümnaasium üle Tapa vallale kuuluva Vajangu koolimaja valitsemise.
- Otsustati anda otsustuskorras tähtajaliselt Tamsalu Discgolfi Klub MTÜle mõtte-line osa Tapa vallale kuuluvast Suusastaadioni kinnistust Tam-salu discgolfi raja arendamiseks ja kasutamiseks.

Asustusüksuste nimekirjas ei ole enam Säase alevikku

Seisuga 25.09.2021 liideti Säase alevik Tamsalu linnaga. Alates nimetatud kuupäevast ei ole asustusüksuste nimekirjas enam Säase alevikku. Tamsalu linna piirid hõlmavad ka endise aleviku piirid. Vastavad muudatused Eesti Rahvastikuregistri aadressandmetes ja kinnistusraamatus toimusid automaatselt ja inimesed ise andmete muutmiseks midagi tegema ei pea. Edaspidi oma aadressandmeid kolmandatele isikutele edastades peaks nimetama kõigepealt Tamsalu linna ja seni kehtinud tänava andmeid. Endise Säase aleviku piirkonna postindeksites ehk sihtnumbris muutusi ei toimunud.

VÄGA KÕRGE

Koroonaviiruse leviku riskitase

Andmed COVID-19 nakatumiste kohta:

Viimase 7 päeva jooksul on teostatud testide seast osutunud positiivseks kokku **8 454** testi, mis teeb suhtarvuks 100 000 elaniku kohta **636,13**

TAPA VALLAS	
Kinnitatud haigusjuhtude jaotus asustusüksuses 7 päeva jooksul	
Juhtumeid	Suhtarv 100 000 elaniku kohta
89	827,06
Kinnitatud haigusjuhtude jaotus asustusüksuses viimase 24h jooksul	
Juhtumeid: 16	

LÄÄNE-VIRUMAAL	
Kokku positiivseid teste	Lisandunud 24h
6 830	40
7 päevaga lisandunud	7 päeva suhtarv 100K elaniku kohta
294	499,47

(Andmed on seisuga 22.10.2021)

Septembrikuu vallavolikogus

Maksim Butšenkov
volikogu esimees

Eelmise koosseisu viimane istung toimus Tapa kultuurikojas. Osalesid kõik saadikud ja istung toimus juba tuttavas segaformaadis. Päevakord oli küllaltki informatiivne ja koosnes 10-st punktist. Esimese punktina kinnitasime valimisjaoskondade koosseisud. Suur poleemika algas selle fakti ümber, et keskerakondlased nimetasid ainsatena oma esindajad jaoskondadesse. Vastavalt valimisseadusele on igal poliitilisel jõul selleks õigus olemas. Pärast Tapa valimiskomisjoni esimehe asjakohaseid selgitusi võeti see otsus poolthälteenamusega vastu. Edasi arutasime võimalust anda kasutusse valla maaala maakütteks mõeldud

torude paigaldamiseks. Jutt käib ühest Tamsalu krundist, kus eraomanik müüb osa oma krundist kõnnitee ehitamiseks ning vastutasuks lubab vald panna vajalikud kommunikatsioonid. Otsus võeti vastu ülekaaluka hälteenamusega. Poliitilised debaadid algasid järgneva punkti aruteluga – loa andmine konkursi läbiviimiseks Tapa endise algkoolihoone renoveerimiseks. Projekti maksumuseks hinnatakse 570 000 eurot, kuid lõplik arv selgub pärast hanke lõppu. Opositsiooni esindajad tegid ettepaneku selle punkti eemaldamiseks päevakorrast. Hääletamise ajal hääled jagunesid. Enamik opositsiooni saadikuid toetasid seda ettepanekut, kuid oli ka erapooletuid. Häälega 12 poolt, 8 vastu ja 3 erapooletut, võeti renoveerimise otsus vastu. Neljanda päevakorrapunktina läbis esimese lugemise valla peamine strate-

giline dokument – arengukava ja eelarvestrateegia. Peamiseks muudatuseks sai 1 100 000 euro lisamine Tapa vaksali projekteerimiseks ja renoveerimiseks aastatel 2023-2023. Käesoleval aastal, pärast lepingu sõlmimist Eesti Raudtee juhi Kaido Zimmermanniga, jääb valla kohustuseks teha hoone siseremont. Viies punkt puudutas valla kolmanda lisaelarve vastuvõtmist. Positiivne moment – tulumaksutulu vastab meie prognoosile. Alates kuuendast punktist käsitlesid otsused rutiinseid küsimusi, mis ei paku elanike jaoks suurt huvi. Näiteks aegunud dokumentide kehtetuks tunnistamine, loa väljastamine hanke läbiviimiseks valla erinevate tehnosüsteemide hooldamiseks. Istungi lõpus ma tänasin saadikuid nende panuse eest ja soovisin edu valimistel.

Töökorraldus Tapa jäätmejaamas

Mailis Sepp
keskkonnaspetsialist

Tapa linnas Loode 32 kinnistul alustab uus jäätmejaam tööd kohe, kui Keskkonnaamet on väljastanud vastava keskkonnaloa. Keskkonnaloa väljastamine viibib vallavalitsusest mitteolenevatel põhjustel. Teavitame jäätmejaama töö alustamisest täiendavalt. Jäätmete kaalumiseks on jäätmejaamas autokaal. Jäätmejaama haldama Eesti Keskkonnateenused AS. **Meelsespea jäätmete toojale:**

- Jäätmejaama minnes tuleb kaasa võtta ID-kaart. See on vajalik jäätmete tooja registreerimiseks ja rahvastikuregistrijärgse elukoha kontrollimiseks.
- Jäätmed peavad olema eelnevalt sorteeritud. See on vajalik jäätmejaama töö sujuvuse tagamiseks. Kui inimene tuleb jäätmejaama sorteerimata jäätmetega, siis võib jäätmejaama töötaja keelduda jäätmete vastuvõtmisest.
- Elektri- ja elektroonikaseadmed peavad olema komplektsed. Detailideks võetud kodutehnika ei kuulu tootjavastutuse alla ning neid jäätmejaamas vastu ei võeta.
- Mööbel tuleb enne jäätmejaama viimist lammutada detailideks. Lammutamata kapid võtavad konteineris liiga palju ruumi ning “õhu” vedamine ei ole keskkonna seisukohalt mõistlik tegevus.

Jäätmejaama lahtiolekuajad:

- kolmapäev-reele 11.00-18.00
- laupäev 12.00-17.00
- pühapäev 10.00-14.00
- riiklikel pühadel suletud

Elanikud, kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht asub Tapa vallas (sh korteriühistud), saavad tasuta üle anda järgmisi jäätmeid:

- vanapaber ja papp (vanad ajalehed, raamatud, pappkastid)
- elektri- ja elektroonikajäätmed (patareid, akud ning kõik seadmed, millel on juhe küljes või patareid sees)
- metallijäätmed
- kodumajapidamistest pärinevad ohtlikud jäätmed ja ohtlike jäätmetega saastunud pakendid (lahustid, happed, leelised, fotokemikaalid, taimekaitsevahendid, päeavalguslambid, õlid värvid, lakid, liimid, kodukeemia, vanad ravimid)
- vanarehvid
- plastid (ämbrid, kausid, plastikust kelgud)
- suurjäätmed (mööbel, suured vaibad, madratsid, rulood, kardinaapuud, WC-potid, kraanikausid ja linoleum)
- biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (muru, lehed, taimevarred, õunad, oksad)
- puidujäätmed (puhas ja töötlemata puit)
- töödeldud puit (värvitud, lakitud, immutatud jms)
- tekstiilijäätmed
- õlifiltrid

Elanikud, kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht ei ole Tapa vallas, peavad järgmiste jäätmete üleandmise eest tasuma vastavalt hinnakirjale (täpne hinnakiri leitav valla kodulehelt):

- kodumajapidamistest pärinevad ohtlikud jäätmed ja ohtlike jäätmetega saastunud pakendid (lahustid, happed,

leelised, fotokemikaalid, taimekaitsevahendid, päeavalguslambid, õlid värvid, lakid, liimid, kodukeemia, vanad ravimid) – 0,054-4,2 €/t (täpne hind sõltub jäätmeliigist)

- suurjäätmed (mööbel, suured vaibad, madratsid, rulood, kardinaapuud, WC-potid, kraanikausid ja linoleum) – 93,6 €/t
- puidujäätmed (puhas ja töötlemata puit) – 45,6 €/t
- töödeldud puit (värvitud, lakitud, immutatud jms) – 54 €/t
- tekstiilijäätmed – 85,2 €/t
- õlifiltrid – 0,48 €/kg

Elanikud, kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht ei ole Tapa vallas, saavad tasuta üle anda järgmisi jäätmeid:

- vanapaber ja papp (vanad ajalehed, raamatud, pappkastid)
- elektri- ja elektroonikajäätmed (patareid, akud ning kõik seadmed, millel on juhe küljes või patareid sees)
- metallijäätmed
- vanarehvid
- plastid (ämbrid, kausid, plastikust kelgud)
- biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (muru, lehed, taimevarred, õunad, oksad)

Jäätmeliigid, mille üleandmisel tuleb kõigil elanikel (sh korteriühistutel) tasuda on järgmised:

- klaasijäätmed, peeglid (va autoklaasid, armeeritud klaas) – 90 €/t
- asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid (eterniit, asbesttorud) – 114 €/t
- ehitus- ja lammutussegapraht - 114 €/t

Juriidilised isikud saavad jäätmeid üle anda sama hinnakirja alusel.

ÜKS FOTO

Tapa vallas valmib järgmise aasta juunikuus Eesti esimene rehviplokkidest tee, mis lõpetab ära vanarehvide käitlemise probleemi. Mujal maailmas, nagu Soomes, Rootsis, Ühendkuningriigis ja Ameerika Ühendriikides, on antud tehnoloogia juba kasutuses ligi 20 aastat. Nüüd kasutatakse esmakordselt sarnast lahendust ka Eestis Läpi-Ojaküla tee rekonstrueerimisel, mis on ligipääsutee kaitseväge keskpõlügenoonile.

Foto Tariston AS 2021

KARTUL SIMUNAST

TELLI KARTUL KOJU!

51942122

Kartuliring kord kuusi

KARTUL SIMUNAST

WWW.KARTULIDEALINN.EE

võrgus 30 kg

Balticquality OÜ

- Torutööd
- Vee ja kanalisatsioonisüsteemide ehitus
- Ehitus- ja remonttööd
- Kütte-vee-kanalisatsiooni ja ventilatsiooni süsteemide isoleerimine
- Põrandakütte paigaldus

Tel. 53791720 e-mail: balticquality20@gmail.com

ARELO OÜ

- Müüme kohaletoiimetamise võimalusega:
- sõelutud mulda,
 - liiva,
 - purukruusa,
 - killustikku,
 - freesasfalti.

Kalluri, multilifti, kopplaaduri, frontaallaaduri, greideri jm rasketehnika teenuse osutamine.
Pakume fekaaliveoteenust 10m³ või 3m³.

Info tel 5636 0462,
e-mail
arelainfo@gmail.com.

Technical Work OÜ

- * Ohtlike puude langetamine
- * Puude hoolduslõikus
- * Hekkide hooldus

Telefon: +37253412575

TIDRIKU PUIT OÜ

Ostame kasvavat võsa
Virnastatud võsa
Raiejäätmeid
Raieõigust
Pakume kraavide puhastamist
Väljaveoteenust
Lõikusteenust
Metsamaterjali vedu
Küttepuude müük

Telefon: 53854412
Email: Tidrikupuit@online.ee

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID
JA KOOLILÕPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF
RENÉ VIJAT

Tel 525 8325
renewiljat@gmail.com

RALFI VEOSD OÜ

ostab ladustatud ja kasvavat võsa,
telefon 5116174,
samas müüa 3m
ja lõhutud küttepuud.
Telef. 5043326

Anvortehitus

Üldehitustööd

Vundamentide rajamine
Müüritööd
Katusetööd
Akende- ja uste paigaldus
Fassaaditööd
Remonditööd
Viimistlus
Aedade ehitamine
Puitterassid
Torutööd

Kanalisatsioonitrasside paigaldus
Tänavakivide paigaldus

Anvort Ehitus OÜ
+372 581 34737
anvortehitusou@gmail.com

Tehtavad tööd:

- *Katuste ehitus
- *Fassaadi tööd
- *Vihmaveesüsteemide paigaldus
- *Veeplekkide valmistamine ja paigaldamine
- *Renoveerime ja soojustame vanad elumajad alates vundamendist kuni korstna otsani.

Müük:

- *Katusepleki - ja fassaadipleki müük (parima hinnaga)
- *Katuse turvatarvikud (sillad, redelid, lumetõkked)
- *Vihmaveesüsteem
- *Plekist liistprofiil (Veeplekid, katteplekid, korstnamütsid, katuseluugid jne.).

Tapa. Ülesõidu 8 Tel. 55560167 e-mail: pro.plekitood@gmail.com

PRO PLEKITÖÖD OÜ

KUHU MINNA?

TAPA VALLA KULTUURIKESKUS

Tapa Valla Kultuurikeskus palub kõiki oma külastajaid käituda vastutustundlikult. Vastavalt Eesti Vabariigi valitsuse poolt sätestatud reeglite järgi tuleb üritusele kaasa võtta üks järgnevatest dokumentidest:

- Vaksineerimispass
- COVID-19 haiguse läbipõdemist tõendav dokument

Oma nakkusohutust ehk vaksineerimist või COVID-19 haiguse läbipõdemist ei pea esialgu tõendama alla 18-aastased inimesed.

Tapa Kultuurikoda:

KINO (tavapilt 6€, sooduspilet 4€)

09.11 - kell 18:30 "Addamsite suguvõsa 2" (Komöödia, Seiklus, Animatsioon)

16.11 - kell 18:30 "Addamsite suguvõsa 2" (Komöödia, Seiklus, Animatsioon)

25.11 - kell 19:00 "Kratt" (fantaasia, õuduskomöödia)

30.11 - kell 19:00 "Kratt" (fantaasia, õuduskomöödia)

KONTSERDID JA TEATER:

24.11 - kell 19:00 Kalle Sepp monoetenduses «Helimehe tähetund» (PILET 15€)

Tamsalu Kultuurimaja:

KONTSERDID, TEATER:

3.11 - kell 19:00 - Bachi pärlid. Hingedepäeva kontsert. Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, Tõnu Kaljuste ja solistid. (TASUTA) - broneeri pilet +372 5308 4299; info@tamsalukultuurimaja.ee

11.11 - kell 19:00 - „Shakespeare'i kogutud teosed“ Kuressaare teater (PILET 17€/14€)

Lehtse Kultuurimaja:

KONTSERDID, TEATER:

12.11 - Isadepäeva tähistamine

27.11 - kell 17:00 - Tapa valla XV Muusikapäevade „On juubel elus versta post“ pidulik lõpetamine. Kontserdil esinevad Tapa valla täiskasvanute kollektiivid. Sellele järgnev PIDU ANSAMBLIGA. Pilet pidulisele 5€, esinejad tasuta. Eelregistreerimist ei ole. Info: 5218398; info@lehtsekultuurimaja.ee

MUU:

7.11 - kell 10:00 - Lehtse Pinks Pühapäevade XX hooaeg! 3. etapp. Registreerimine avatud 9:30-9:55. Täiskasvanu osavõtumaks: 3,50 €; õpilastele tasuta.

8.11 - kell 13:00 - Klubi "Ehavalgus" Jututuba Hingedekuu teemadel. Mälutreening

9.11 - kell 18:00-20:00 - Käsitööseltsingu 3. õpituba. Juhendaja - Eva Arusoo

15.11 - kell 12:00 - Lehtse KÜLAKILB 2. MÄNG XX hooaeg. Mängud kestavad aprillini! Teretulnud uued võistkonnad (kuni 4 liiget). Ootame Teid, nupukad - mälumängus ei ole kaotajaid! Osavõtumaks: täisk 3€, õpil. tasuta

22.11 - kell 13:00 - Klubi "Ehavalgus" Jututuba Mardi- ja Kadripäeva teemadel

23.11 - kell 18:00-20:00 - Käsitööseltsingu 4. õpituba. Juhendaja - Eva Arusoo

TAPA VALLA SPORDIKESKUS

31.10 kell 20:30, Tapa Spordikeskus, saaljalgpall, Kadrina Vitamin Well - Jõhvi FC Phoenix

6.11 - 7.11, Tapa Spordikeskus, Spordiliit "Jõud" meeste käsipalli MV

6.11 kell 12:00, Tapa männikumägi, Talisplanet takistusjooks koeraga. <https://www.tailsplanet.ee/sundmused/>

11.11 kell 20:00, Tamsalu Spordikompleks, korvpall, Los Toros - G4S noorteliiga

13.11 kell 14:00, Tapa Spordikeskus, käsipall, BHL, SK Tapa - VHC Sviesa

14.11 kell 14:00, Tapa Spordikeskus, tüdrukute käsipall MINI, 2011, 2012, 2013.

14.11 kell 14:00, Tapa Spordikeskus, käsipall, BHL, SK Tapa - HC Vilnius

20.11 kell 13:00, Tapa Spordikeskus, saalihoki, Jäneda TVSK - Sparta

26.11 kell 20:00, Tamsalu Spordikompleks, korvpall, Los Toros - Isaku

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

25. november alates 10.00

RAKKE

KULTUURIKESKUSES

Etteregistreerimine

telefonil 5323 2454

Silmade kontroll 15€, prillistjale TASUTA!

REKLAAM JA TEATED

Ostan garaaži Tapal. Tel. 58076228

Ostan garaaži Tamsalus, Sääsel. Tel. 53463412

Ostan kasutuna seisva või rikkega sõiduauto.
Kõik pakkumised oodatud. 53555848

Ostan sõidukeid, kaubikuid ja maastureid igas seisukorras. Võib pakkuda igas seisukorras.
Tel 53092650

Müüa soodsalt kuivi kütteklotse
45l võrkkottides. Tel 5045632

Müüa saetud, lõhutud ja ka 3-meetrised **küttepuid**, hind alates 19 eurot ruum.
Tel 56921906.

Müüa lõhutud küttepuid, alates 30 cm kuni 3 meetrini välja. Tel.56460921

Müüa saetud ja lõhutud **küttepuid** kojuveoga, pikkus ja kogus vastavalt soovile. Tel 56476346

Ostan igasugust vanavara.Pakkuda võib kõike. Kojukutsed, raha kohe kätte. Tel 51980371

Ettevõtte teostab:

- Põrandate soojustamine
- Põrandakütte torude paigaldus
- Põrandate valamine

info.veebel@mail.ee
Tel 56284142

Korstnapühkija 55604046

Korstnapühkija 56644440 Tarmo

TAPA EHITUS OÜ

teostab järgmised töid:

- Omaniku järelevalve
 - Hoonete renoveerimine
 - Katuste ehitamine
 - Välisseinte soojustamine
 - Vundamenditööd
 - Duširuumide, saunade, kuuride ehitamine
 - Aedade ehitamine
 - Kiviterrasside ja puitterrasside ehitamine
 - Siseviimistlustööd (siseruumide viimistlus, ehitamine)
- Telefon 53437995, meil info@tapaehitus.eu

AutoKäpp OÜ

- autoremont ja hooldus
 - summutite remont ja paigaldus
 - õlivahetus
 - varuosade müük ja tellimine
- Väike 17, Tapa. Telefon 56503420
e-mail: kalleivainen@hotmail.ee

*Iga lahkumine on raske,
iga teeselaatmine kurb...*

Südamlük kaastunne lähedastele
VELJO GOLD`i
kaotuse puhul.
Töökaaslased

arvutiteenused, müük, hooldus, remont

Rägavere Tee 12, Lehtse
E-mail: itivana@itivana.ee Tel: +372 5034227

KÜTTA ON VAJA?
KÜTTEPUUD
SIMUNAST **5157741**

KÜTTEPUUD

Müüa soodsalt 3m küttepuid
kohaletoomisega.
Tel 5074553.

Pikter Grupp OÜ

müüb 3m ja lõhutud küttepuid.

Kuivi ja tooreid, erinevad liigid, pikkuses 25- 60cm.
Saadaval ka puit- ja turbabriketti, pelletit ja kivisüsi.
Lisaks pakume liiva, killustikku, söelmeid, söelutud mulda.

Küsi julgelt infot! Tel 5013862, e- mail: pikter@mail.ee
Teenustena: transport, multiftkonteinerite rent
ja kaeveteenus

Tapa küttelaos müügil

- puitbrikett
- küttepuid võrgus
- kütteklotsid võrgus
- turbabrikett
- pellet
- kivisüsi
- liiv, killustik, söelmed
- transport

AVATUD E-R 9-16.30
väljaspool tööaega
kokkuleppel

Tel 3271777, 5693 0613

Õuna 15 Tapa - TAKOM TRANSPORT OÜ

Aivar Müüri

matuseteenused

+372 5647 7432

Leina 8. Tapa vald. 45109

aivar.myyr.001@mail.ee

www.matmine.eu

Suhtleme nii eesti
kui ka vene keeles!

Teenused

- 24h surnutransport
- külmkamber
- matuste organiseerimine
- krematooriumi teenused
- matusetarvikud
- kalmistutööd
- hauaplatsi hooldus

Viru Matusabiüroo

1. Mai pst 12 + TAPA 45106
tel: 5334 0134

e-post: info@matuseteenused.ee
www.matuseteenused.ee

- + 24h surnutransport
- + matuste korraldamine
- + kirstud, urnid, plaadid
- + matusetarbed
- + krematooriumiteenused

UUED VALLAKODANIKUD

Renet Duder
Robin Moltšanov
Lisette Parmas
Marta-Louise Kapral
Emili Lehtmetes
Kertu Lehtmetes
Renate Duder

ÕNNITLEME EAKAID

Novembrikuu sünnipäevalapsed:

Leida Valk (Järeda) 96
Jutta Mägar (Tapa) 96
Linda Uueni (Tamsalu) 93
Jevgenija Aleksejeva (Tapa) 92
Evard Püss (Tamsalu) 92
Linda Järs (Järeda) 91
Hilja Mehiste (Kursi) 91
Ljudmilla Ponomarjova (Tapa) 91
Arne-Verner Kroonmäe (Loksu) 90
Elsa-Miralda Vaikmaa (Tamsalu) 90
Raimond Kruusimäe (Tamsalu) 90
Milvi Loik (Tapa) 85
Kristina Demyan (Tapa) 85
Maini Jalak (Tamsalu) 85
Aime Mardla (Järva-Jõe) 85
Maimu Kurme (Vajangu) 80
Lembit Jalas (Tamsalu) 80
Heljo Ujuk (Kuru) 80
Mati Sitsi (Tapa) 80
Enn Koppel (Tapa) 80
Eino Mandel (Tapa) 80
Mykola Daniuk (Tamsalu) 80
Urve Eisan (Tapa) 80
Ott Väär (Tamsalu) 75
Helle-Mai Luts (Tapa) 75
Liudmila Podstavka (Tapa) 75
Nina Kozlova (Tapa) 75
Liidia Soodla (Tapa) 75
Toivo Bankier (Tapa) 75
Rein Tähiste (Tamsalu) 75
Jaak Uudeküll (Piisupi) 70
Nikolay Popov (Tapa) 70
Maire Tamm (Tamsalu) 70
Galina Petrovets (Tamsalu) 70
Alla Istomina (Tapa) 70
Leonid Zahharenko (Tapa) 70
Maie Jaagu (Tamsalu) 70
Maire Valliste (Tamsalu) 70
Valdek Karuks (Tamsalu) 70
Svetlana Iljina (Tapa) 70
Tiit Piirmets (Järeda) 70
Svetlana Bauer (Tamsalu) 70

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Armin Kukk 25.10.1952-9.09.2021
Arvo Šeiko 19.08.1947-9.09.2021
Lüüli Mahlberg 26.12.1931-9.09.2021
Tiia Roop 31.01.1946-9.09.2021
Irina Bindjugova 28.04.1969-10.09.2021
Valentina Tikhonova 21.04.1953-13.09.2021
Lembit Allsoo 26.11.1961-16.09.2021
Rea Leht 21.08.1966-22.09.2021
Silva Saapar 20.02.1929-30.09.2021
Rein Möller 24.09.1947-2.10.2021
Jaan Mutli 8.04.1954-3.10.2021
Maria Lukka 9.12.1928-5.10.2021
Kaljo Pilt 11.03.1932-7.10.2021

Tapa valla ajaleht Sõnumed
Pikk 15, Tapa Vallavalitsus.
Ajalehte saab lugeda www.tapa.ee.
Toimetaja **Alina Roditsenko**
e-post: alina.roditsenko@tapa.ee.

Tapaskije Vesti toimetaja:
Titania Tõlkebüroo - e-post: ajaleht@titania.ee
Küljendaja **Liina Kald** - e-post: liina.kald@tapa.ee
Trükitud trükikojas Printall -
Tala 4, Tallinn, tel 669 8400

Trükiarv 6000. Leht ilmub üks kord kuus.
Kuulutuste vastuvõtt Kalev Kodzis,
kalev.kodzis@tapa.ee, tel 322 9681.
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse
huvides toimetada ning lühendada.

Итоги выборов на местных выборах 2021 года в волости Тапа

Тапасская избирательная комиссия

В волости Тапа из 8641 жителя волости, имеющего право голоса, на выборы членов муниципального собрания пришли 4036 человек, что составляет 46,7%. Число граждан волости, имеющих право голоса, за четыре года уменьшилось на 568 человек.

В организации этих выборов было несколько нововведений. Голосование было возможно в течение всей недели выборов; дни досрочного голосования были изменены, и избиратель больше не был привязан к избирательному участку в своем регионе. Внедрение электронного списка избирателей позволило избирателям голосовать в пределах всей волости на подходящем для них избирательном участке. На избирательном участке города Тапа можно было голосовать в течение недели, а на избирательном участке Тамсалу и на объединенном избирательном участке Лехтсе-Янеда – с пятницы по воскресенье. Электронное голосование было возможно с понедельника по субботу. Впервые на избирательном участке появилась возможность изменить свой электронный голос, проголосовав бумажным бюллетенем.

В волости Тапа было подано 2182 голоса в виде бумажных бюллетеней и 1854 голоса в электронном виде. Было подано 4023 действительных голоса.

По предварительным результатам выборов, Тапасское волостное собрание, состоящее из 21 депутата, будет сформировано в сле-

дующем составе: Избирательный союз Valgejõgi (8 мест) – **Алари Кирт** (300 голосов), **Эвелин Хийе** (89 голосов), **Тоомас Уудеберг** (82 голоса), **Тийу Розенберг** (79 голосов), **Айви Муст** (67 голосов), **Март Леэс** (59 голосов), **Леэло Юримаа** (54 голоса), **Татьяна Тамм** (46 голосов); Центристская партия Эстонии (4 места) – **Максим Бученков** (301 голос), **Юллар Неэме** (95 голосов), **Дмитрий Окатов** (95 голосов), **Лилли Стрынадко** (38 голосов); Партия реформ Эстонии (4 места) – **Андрус Фрейентааль** (113 голосов), **Рихо Телль** (108 голосов), **Рейго Тамм** (48 голосов), **Керли Релли** (46 голосов); Консервативная народная партия Эстонии (3 места) – **Айгар Пыдер** (123 голоса), **Хейки Халлик** (82 голоса), **Тойво Кяхари** (79 голосов); Избирательный союз Koostöö (2 мандата) – **Эльму Коппельманн** (63 голоса), **Эне Аугасмяги** (58 голосов).

Полные списки распределения голосов по партиям, мандатам и кандидатам можно посмотреть в эстоноязычной части данной газеты «Õnimees», на страницах 1-2.

*Сокращения таблицы:

Мандаты = 21

Простая квота = 191,5714

VA – регистрационный номер, R – избирательный округ, P – голоса, поданные на бумажном бюллетене (включая бумажные голоса, поданные за пределами округа по месту жительства), E – электронные голоса (только избирателей, постоянно проживающих в Эстонии), J – избирательный участок, VPR – голоса, поданные на бумажных бюллетенях для избирателей за пределами округа по месту жительства.

ВНИМАНИЕ!

Впервые в этом сезоне у людей старше 65 лет есть возможность сделать прививку от сезонного ГРИППА.

Желающих просим обращаться в кабинет своего семейного врача.

После церемонии вручения благодарственных писем на концерте выступили Уку Сувиесте и Петер Пыдер.

Фото Станислава Гребенюка

Ценность профессии учителя

Рихо Телль
Старейшина волости

День учителя учрежден, чтобы по достоинству оценить профессию учителя. Какой меркой можно измерить профессию учителя и ценность учителя? «Если учитель любит и предмет, и ученика, он идеальный учитель», – сказал Лев Толстой. «Научиться можно только тому, что любишь. Твой учитель не тот, кто тебя учит, а тот, у кого учишься ты», – это слова Гёте. «Учитель – это человек, который, как прилежный садовник, каждый день вкладывает в молодежь частичку своего ума и души», – Тоомас Хендрик Ильвес.

Смысл и цель преподавания и обучения – это хорошее образование. Нам нужно хорошее образование, чтобы понимать мир и принимать умные решения. «Хорошее образование – самое мощное оружие, с помощью которого можно изменить мир», – Нельсон Мандела. «Направление, в котором образование ведет человека, определяет его дальнейшую жизнь», – Платон. «Это вопрос образования», – ответил Йозель Старкфонф, руководитель по исследованиям и развитию Клиникума Тартуского университета, в телешоу Terevisioon на вопрос о том, почему темпы вакцинации замедлились и возникло сопротивление в обществе.

Влияние образования распространяется на все сферы жизни, и человек принимает решения, основываясь на своем сложившемся понимании и том уровне, которого позволяет ему достичь полученное образование. Проблема образования – это, среди прочего, политическая культура, достоинство и

Старейшина волости Рихо Телль в момент выступления с речью.

Фото Станислава Гребенюка

уважение к другим людям, даже если они другие – у них другой цвет кожи, другая национальность, другая религия или другие гендерные предпочтения.

В век гаджетов и культа социальных сетей учителям чрезвычайно сложно привлечь внимание учеников и вызвать у них интерес к реальным, научно обоснованным знаниям. «Учиться, не думая – пустая трата сил, а думать, не учась – пагубно», – это мнение Конфуция.

Последние два академических года учителя работали в беспрецедентной ситуации – при дистанционном обучении. Они великолепно справились с этой формой обучения и, безусловно, смогут справиться с текущей ситуацией, в которой мы живем изо дня в день – в форме смешанного обучения и неуверенности в будущем. Со своей стороны, они делают всё воз-

можное, чтобы предоставить детям наилучшие возможности для получения знаний. Пора государству и местному самоуправлению создать для них оптимальные условия, а средняя эстонская зарплата должна быть минимальной зарплатой учителя.

Чтобы по достоинству оценить вклад учителей, 5 октября, в День учителя, в Доме культуры Тамсалу был проведен торжественный прием у мэра для бывших и нынешних работников образования. На мероприятие было приглашено 98 получателей благодарственных писем, включая двух номинантов на звание «Учащийся года Ляэне-Вирумаа», 18 номинантов в уездной категории конкурса «Эстония учится и благодарит», а также 3 лауреата.

Уважаемые учителя, спасибо Вам за труд, пример и вклад в будущее нашей страны и нашего общества!

Мой опыт столкновения с коварным вирусом

Лий Яйрус

Я считаю, что я веду спортивный образ жизни — я увлекаюсь походами и танцами, хожу в тренажерный зал, а когда идет снег, я катаюсь на лыжах; люблю и горячую баню. Недавно я открыла для себя «моржевание» (зимнее плавание). Я считала себя здоровым человеком, и моя иммунная система никогда меня не подводила. Мой предыдущий случай заболевания с высокой температурой был пятнадцать лет назад, и продлился он всего несколько дней. Кашель и насморк тоже особо не интересовались мной.

Однако на этот раз все вышло по-другому. Накануне я пробежала небольшой круг на лыжах — километров десять, и чувствовала себя прекрасно, сил было даже чересчур много, и только холодная погода помешала мне преодолеть более длинную дистанцию. Я планировал еще зайти в воду, но, поскольку холод сковал воду в озере льдом, я отложила это мероприятие на следующий день, надеясь, что кто-то все-таки продаст где-нибудь проруби.

На следующий день мы с семьей пошли поздравить маму и племянницу с днем рождения, и это было ошибкой. Не хотелось винить себя за беспечность, но... Я была полностью здорова, у меня не было никаких симптомов — ни кашля, ни насморка, ни жара, ни усталости. Я особенно тщательно соблюдала правила предотвращения распространения вируса, избегала ненужных выходов — и поэтому не могла поверить, что заразиться может быть так легко. Я до сих пор не знаю, где я столкнулась с этим вирусом.

В моем случае первым признаком болезни было отсутствие аппетита, за которым последовала недельная высокая температура, между 39 и 40 градусами, которую нельзя было сбить даже антибиотиками. Довольно скоро я поняла, что лучше лежать и не пытаться что-то делать по дому, поскольку от дополнительных усилий у меня просто ноги подкашивались. Так что я лежала и с каждым днем теряла те немногие силы, которые у меня были. Озноб сменялся потоотделением, в результате чего я была вся мокрая от пота, но не было сил двигаться — и так повторялось по пять–шесть раз в день. Движения отнимали столько энергии, что даже небольшой выход из постели приходилось тщательно продумывать. Сначала я старалась быть оптимистичной и опираться на прошлый опыт, хотя я уже поняла, что никогда раньше не испытывала ничего подобного. Но я всё еще была уверена, что скоро станет лучше, а признаков ухудшения так и не было видно, и ситуация становилась всё хуже и хуже. День и ночь начали путаться в голове, и состояние мое было полубодствованием-полусном. Ночами мне было жалко себя,

близких и неизвестно чего еще — настолько, что слезы текли ручьем. На пятый день арсенал симптомов пополнился кашлем. До этого я постоянно уверяла своего семейного врача, что у меня нет никаких других симптомов, кроме жара, и что я всё еще могу дышать. Затем исчезли обоняние и вкус, добавились расстройства пищеварительного тракта и так далее. Кашель стал настолько ужасным, что после каждого движения у меня был приступ кашля на несколько минут, но я всё еще считала, что, раз я дышу, в больницу ехать преждевременно. Однако я была настолько истощена морально и физически, что в конце концов позволила семейному врачу вызвать скорую помощь, а сыну — собрать вещи для больницы. Это было правильное решение, поскольку в больнице выяснилось, что я бы не выбралась из этого самостоятельно.

В больнице меня перевели в палату интенсивной терапии. Компьютер обнаружил двустороннюю пневмонию, и, хотя я думала, что дышу сама, это был просто самообман. Пульс постоянно был высоким, а анализы крови — пугающими. Так как вирус COVID-19 непредсказуем, врачи сначала затаили дыхание и не решались говорить ничего утешительного, даже когда температура начала спадать. Лечение осложнилось, поскольку общая картина с анализами крови была неровной и ничего не помогало. Сохранялись потливость, кашель и слабость. Я позволяла колоть себе столько уколов, сколько врачи считали нужным, и просто смирилась с ситуацией.

Было очень трудно переносить чувство неизвестности, но еще труднее было, когда кто-то умирал — рядом, в этой же палате. Мати был пожилым человеком с мощным голосом, который говорил о себе и своих действиях так громко, что его можно было услышать в других палатах, особенно ночью, когда в других местах было тихо. В последний раз, когда я его слышала, ему было очень плохо. Он сорвал с себя провода и каплеуловитель, кричал на медсестер и больше не позволял себе помогать, хотя ему пытались помочь всевозможными ухищрениями. Когда на следующий день я спросила, стало ли Мати лучше, раз его больше не слышно, мне сказали, что Мати больше нет с нами. Так говорили и про моего отца — он тоже живым из больницы не вернулся. Я из больницы вернулась, но моя жизнь больше не будет прежней.

Хотя я и не была противницей вакцинации, но до того, как я заболела, я не была уверена, стоит ли мне вакцинироваться, если представится возможность. Я была вполне уверена в своем здоровье, и, поскольку болезни обычно обходили меня стороной, я бы, вероятно, не стала спешить с вакцинацией. Сегодня я больше так не считаю. Сегодня я считаю, что если ты заботаешься о себе и своих близких, то правильно будет вакцинироваться.

Волонтеры-строители и туристы на открытии моста 9 октября 2021 года.

Фото Сузанны Мурель

Волонтеры в третий раз построили новый мост Рутка

Алар Терас

Длившиеся два года работы по подготовке к строительству нового моста мощно финишировали в субботу, 25 сентября. За девять часов волонтеры построили новый мост. Начали они со сноса старого моста, после чего построили новую верхнюю часть моста. Это третий мост, построенный на этом месте волонтерами. Предыдущие мосты были построены в

2001 и 2011 годах.

Спасибо Вам, строители-участники толоки: Олев Пипенберг, Вильяр Пипенберг, Мати Туула, Симар Туула, Кристьян Лейманн, Ассо Лейманн, Тармо Кылли, Куно Рооба и Алар Ружит! Спасибо и Вам, организаторы питания участников толоки: Райли Рооба, Айви Лейманн и Аэт Миа Лейманн!

Пиломатериалы для строительства моста предоставил Центр управления государственными лесами. Спасибо, Янус Кяарма (RMK)! Спасибо Вам,

Калле Кукк (Kalmat OÜ), за хранение и тщательную охрану пиломатериалов! Спасибо Вам, Мати Туула (OÜ Tapa Autokool) и Иво Лыыник, за транспортировку пиломатериалов!

Спасибо собственникам земли (семье Матсисельте), которые любезно разрешили построить мост на своей земле.

А Вас, дорогие читатели, мы приглашаем отправиться в поход по туристической тропе Руткасте и по туристической тропе RMK Пенныйяэ — Аэвгийду — Каукси.

МУЗЕЙ МОЭ И ТУРИСТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР, где хранится наследие Якоба Курберга, основателя винокурни (в 1887 г.), ПРИГЛАШАЕТ СЕМЬИ НА ДЕНЬ ОТЦА В СУББОТУ, 20 ноября, с 13:00 до 16:00

Я. Курберг был тем человеком, который пожертвовал участок земли Тапасскому пожарному обществу в 1903 году, где в 1904 году он построил здание каланчи с башней для сушки шлангов (здание было снесено в 1960 году).

В 1907 году Курберги сдали участок земли в бесплатную аренду Тапасскому отделению Общества воспитания молодежи на 99 лет для строительства школы.

Открытие школы состоялось 3 января 1910 года. Здание сгорело 20.08.1924 г. Нынешняя музыкальная школа Тапа построена на фундаменте того здания.

В 1908 году семья Курбергов организовала и профинансировала I Конференцию по эстонскому литературному языку в недавно построенном общественном здании в Тапа, которое было бесплатно сдано в аренду Обществу Harmonie. Эта конференция заложила основы современного письменного эстонского языка.

Мы хотим поделиться с Вами всеми этими и многими другими интересными сведениями во время экскурсии по музею, которая начинается в 13:00, где будет много интересного для всей семьи.

В 14:00 зоолог Леннарт Леннук выступит с рассказом и покажет картинки на тему «ОТЦЫ и ДЕТИ в природе».

Наше первое мероприятие из серии лекций состоялось 9 октября этого года. У нас в гостях были доктор исторических наук, почетный профессор Тарту и Таллинна Раймо Пуллат и доктор юридических наук, криминолог Ристо Пулла, которые представили свою книгу Viinameri о контрабанде алкоголя.

ОДНО ФОТО

Сальме Новикова, многолетний преподаватель Тамаской школы музыки и искусства, 14 октября отметила свой 80-летний юбилей. Сальме работала в школе учителем сольфеджио и фортепиано с 1967 по 2007 год. Бывшие коллеги поздравили Сальме с юбилеем. На фото слева в первом ряду: Светлана Куусик, именинница Сальме Новикова, Анне-Лии Калд, во втором ряду: Имби Пуусэпп, Хейли Лийвсалу, и бывший директор школы Пеэтер Калд.

Фото Ильмара Кальда

Мой ребенок в Тамаской школе языкового погружения

Родители учеников Тамаской школы языкового погружения

Нам нравится, что ребенок свободно общается со всеми, поскольку он привык к общению. Нравится, что двухстороннее погружение привело к смелости при выступлениях, поскольку детям уделяется много внимания с детского сада. Однозначно преимуществом является то, что ребенок свободно говорит по-русски, не боится ошибиться и говорит на неродном языке с правильным произношением.

Также нравится, что обучение проходит в игровой форме, а преподавание основано на практических методах, а не на сухой теории.

Мой ребенок происходит из одноязычной эстонской семьи и сейчас второй год учится в классе языкового погружения. Мне нравится, что класс маленький, и что у учителей есть время на каждого ребенка. Мой ребенок никогда раньше не соприкасался с русским языком, но на сегодняшний день он уже знает много слов, умеет читать и писать. Мы боялись, что, возможно, языковое погружение может как-то навредить языку, на котором ребенок говорит дома, и что, возможно, большинство детей в классе будут говорить на другом языке, а ребенку не будет уделяться достаточно внимания, но это не так. У детей очень хорошее обучение на обоих языках, а учителя очень хорошие и отзывчивые. Я не жалею о своем выборе отправить ребенка в эту школу, я обязательно отправлю туда других своих детей и буду рекомендовать эту школу и другим.

1. Меньше – это больше. Тапа-

ская школа языкового погружения – это уютная и недавно отремонтированная школа с небольшим количеством учеников. В классе мало учеников, поэтому учителя уделяют им больше индивидуального внимания, чем в большом классе. Особые потребности и особенности детей замечаются и учитываются, каждый ребенок здесь встречает особенный подход, а две культуры одинаково уважаются, сохраняются и поддерживаются.

2. Бесплатное изучение языка. Знание русского языка необходимо в нашем обществе на рынке труда, но научиться ему достаточно сложно, если вы вообще не находитесь в этой языковой среде или не знаете, с кем общаться на русском языке. К сожалению, изучение русского языка только на школьных уроках (если вы начали изучать его подростком в 6-м классе) дает неважные результаты к окончанию основной школы или гимназии, поскольку язык этот сложный. Учащийся должен быть очень мотивирован, а также находить возможности вне класса, которые способствовали бы его изучению языка. В случае двухстороннего погружения ребенок находится в языковой среде на протяжении всего учебного дня, слышит правильное произношение, интонацию, а также сленг, и знает, как на самом деле используется язык. Освоение второго языка в раннем возрасте делает акцент менее заметным, а то и вообще избавляет от него.

3. Интеграция. Так много говорится о том, как людям русской национальности необходимо интегрироваться в эстонское общество, с упором на то, что этнические русские должны изучать язык страны, в которой они живут, и так далее. Двустороннее

погружение – это как рука помощи другому народу и шаг вперед в понимании того, что мы вместе изучаем язык и культуру друг друга. Изучение другой культуры также помогает углубить вашу собственную культуру, а при ее сравнении и сопоставлении с другой культурой ваш кругозор расширяется.

Мы вместе живем в этой стране, так что лучше понимать друг друга и хорошо ладить.

4. Успеваемость в школе, перспективы на будущее. Никто не гарантирует, что ребенок сможет в совершенстве понимать другой язык в школе с языковым погружением, и что ребенок будет знаком со всей терминологией на своем родном языке. Но этого никто не гарантирует и в обычной школе. Это во многом зависит от конкретного ребенка, его желания учиться и благоприятной среды. Также ребенку может быть нелегко в школе, но ведь обучение и получение новых знаний как раз и требует усилий. Двустороннее языковое погружение – это просто один из вариантов развития с упором на изучение языка и общение, а также расширение кругозора. В конце концов, всё в этой жизни сводится к умению ладить друг с другом и коммуникативным навыкам, а знание языков при этом очень необходимо. Если вы начнете с разговорной речи, вы всегда сможете углубить и расширить свои знания о лексике и терминологии.

Дорогие родители, если вы хотите, чтобы ваш ребенок мог каждый день изучать другой язык и находился в другой учебной среде, отправьте его учиться в Тамаскую школу языкового погружения, его охотно туда примут, и, основываясь на нашем опыте, мы можем сказать, что детям там понравится, а вы как родители останетесь довольны своим выбором.

Школа для младенцев открылась!

Тамаские Весту

С 1 октября в Доме культуры Тамсалу работает школа для младенцев. Родители напоминают, что школа для младенцев в Тамсалу всегда была первым кружком, в который можно было отправить маленьких детей, и воспоминания о «старых добрых временах, когда была школа для младенцев» остались очень приятные. Здесь начались первые настоящие дружбы между детьми и теплые отношения между мамами. Какое-то время о школе младенцев в Тамсалу не было ничего слышно, но теперь давайте начнем ее деятельность с новыми силами!

Родитель является главным воспитателем ребенка и лучше всего знает о развитии ребенка и его способностях. Чем больше опыта приобрел ребенок, тем больше он хочет узнать что-то новое. Исходя из развития ребенка, занятия в школе младенцев начинаются с познавательной игры: ребенок слушает речь учителя/мамы или песню; ребенок смотрит, наблюдает за игровыми средствами и людьми вокруг себя; ребенок всё щупает и трогает. По мере взросления игра становится двигательной: ребенок перемещается самостоятельно и с помощью вспомогательных средств.

Вот что рассказала нам инструктор школы для младенцев Андра Хоолма: «Одна из ценностей деятельности школы для младенцев, то есть совместной развивающей игры, заключается в том, что родитель видит и чувствует поведение и развитие своего ребенка в

этой среде, а также его сильные и слабые стороны, иначе, чем при домашних занятиях – и на основе того, что ребенок узнал и чему он научился, можно сосредоточиться на дальнейшем развитии способностей и интересов».

Одна из родителей, Керли, говорит, что они с ребенком пришли в школу младенцев для того, чтобы можно было сменить привычный домашний распорядок для ребенка и самих себя. «Это очень хорошее, непринужденное место, где ребенок может впервые познакомиться и пообщаться со своими сверстниками с помощью веселых песен и занятий. А также оно поддерживает развитие ребенка, что для нас очень важно».

Марит добавляет: «Мне нравится, что малыши могут знакомиться друг с другом, вместе играть и развиваться. Для меня также важно то, что мамы могут подружиться друг с другом и обсудить повседневные заботы и радости воспитания ребенка, а также обменяться опытом. Я надеюсь, что именно здесь и начнутся долгосрочные дружеские отношения».

«Я рад, что Андра согласилась присоединиться к коллективу Тамаской волостной культурной центра и открыть кружок школы для младенцев, – говорит Эдмар Туул, директор культурного центра. – На мой взгляд, этот кружок нужен и мамам, и детям». «В сегодняшнем расколе общества нам нужно больше близости и поддержки – и это то, что мы хотим предложить в своих домах культуры», – резюмирует Туул, добавив, что есть планы открыть кружок школы для младенцев также и в Тапа.

Организация работы Тамаской станции по сбору отходов

Майлис Сепп, специалист по окружающей среде

Новая станция по сбору отходов в городе Тапа по адресу ул. Лооде, 32, начнет работу, как только Департамент окружающей среды выдаст соответствующее экологическое разрешение. Выдача экологического разрешения задерживается по причинам, не зависящим от волостной управы. О начале работы станции по сбору отходов мы сообщим дополнительно. На станции по сбору отходов есть автомобильные весы для взвешивания отходов. Станцией по сбору отходов будет управлять Eesti Keskkonnateenused AS.

Памятка для производителя отходов:

- Отправляясь на станцию по сбору отходов, необходимо иметь при себе ID-карту. Она нужна для регистрации производителя отходов и проверки места жительства по регистру народонаселения.
- Отходы должны быть пред-

варительно отсортированы. Если человек прибывает на станцию по сбору отходов с несортированными отходами, работник станции может отказаться принимать отходы.

- Электрическое и электронное оборудование должно быть комплектным. Производитель не несет ответственности за бытовую технику, разобранные детали, и ее не принимают на станцию по сбору отходов.

- Мебель перед отправкой на станцию по сбору отходов необходимо разобрать на детали.

Часы работы станции по сбору отходов:

среда–пятница 11:00–18:00

суббота 12:00–17:00

воскресенье 10:00–14:00

в государственные праздники закрыто

Жители, чье место жительства, согласно регистру народонаселения находится в волости Тапа, большую часть отходов могут сдавать бесплатно. Более подробный прайс-лист можно посмотреть на сайте волости.

Peatoetaja
EXMET

Bachi pärlid.
Hingedepäev

3.11.2021 в 19:00 Дом культуры Тамсалу

Мария Вальдмаа (сопрано)
Оливер Куузик (тенор)
Олари Вийкхольм (бас)
Камерный хор Эстонской филармонии
Таллиннский камерный оркестр
Дирижер Тыну Кальюсте

Бесплатно!

ESTI FILARMONIA KAMMERKOOR
TAMSALE KULTUURIKESKUS
DHL

«Жемчужины Баха». Концерт ко Дню поминовения усопших

Таласский центр культуры

2.11 в 19:00 – Таллиннская церковь Св. Иоанна (Яановская)
3.11 в 19:00 – Дом культуры Тамсалу

Исполнители:
Мария Вальдмаа (сопрано)
Оливер Куузик (тенор)
Олари Вийкхольм (бас)
Резт Сукк (блокфлейта)
Таави-Матс Утт (блокфлейта)
Роберт Траксманн (скрипка)
Камерный хор Эстонской филармонии
Таллиннский камерный оркестр
Дирижер Тыну Кальюсте

Программа:
Иоганн Себастьян Бах
– Кантата Christ lag in Todesbanden
– Бранденбургский концерт № 4
Иоганн Себастьян Бах / Отторино Респиги
– Три хоральные прелюдии
Иоганн Себастьян Бах
– Кантата Nun komm, der Heiden Heiland

Концерт бесплатный! Просим взять с собой справку о состоянии здоровья по COVID-19 и документ, удостоверяющий личность. Справка не требуется для лиц младше 18 лет.

В серии концертов «Жемчужины Баха» блеск, глубина и вневременность творчества Иоганна Себастьяна Баха раскрывают Тыну Кальюсте и два возглавляемых им музыкальных коллектива – Камерный хор Эстонской филармонии и Таллиннский камерный оркестр.

Помимо этого мастера музыки барокко, в программу включены и композиторы других эпох, черпавшие вдохновение в музыке Баха.

Первый концерт ко Дню поминовения усопших из этой серии обрамлен двумя хоральными кантатами из разных периодов творчества Баха. Первоисточником обеих кантат являются хоралы Мартина Лютера. При этом Christ lag in Todesbanden – одна из первых церковных кантат композитора, которую можно охарактеризовать как музыкальную драму, наполненную глубокими эмоциями. Также будет исполнен Бранденбургский концерт № 4 Баха, где помимо очень живого оркестра, дуэт блокфлейтистов продемонстрирует искрящийся фейерверк виртуозности.

Заглянуть на века назад помогут аранжировки итальянского композитора Отторино Респиги для хоральных прелюдий Баха. Респиги смело, но утонченно использовал широкий спектр оркестровых цветов, чтобы перенести органную музыку Баха в XX век. Хорал Nun komm, der Heiden Heiland, звучащий в произведении, повторяется в конце концерта в одноименной кантате, написанной для периода Адвента и исполняемой блестящими солистами, хором и оркестром.

Концерт Камерного хора Эстонской филармонии и Таллиннского камерного оркестра «Жемчужины Баха. День поминовения усопших» организуют Таллиннская филармония, Камерный хор Эстонской филармонии и Таласский волостной культурный центр. Концерт проводится при поддержке главного спонсора Exmet, крупных спонсоров DHL Express и Nordnet, а также Министерства культуры и города Таллинна.

Больничная касса инвестирует в частное здравоохранение

Больничная касса

С 1 октября Больничная касса заключает новый пятилетний контракт на специализированную медицинскую помощь с 89 частными клиниками. Это повысит доступность специализированной медицинской помощи, финансируемой Больничной кассой, не только для больниц, но и у частных врачей.

Чтобы медицинская помощь была высококачественной и более доступной на всей территории Эстонии, Больничная касса заключила новые договоры с частными медицинскими учреждениями, оказывающими специализированную медицинскую помощь. «Эти частные клиники дополняют услуги, предлагаемые больницами, и дают людям дополнительную возможность получить специализированную медицинскую помощь», – сказал руководитель отдела партнерских отношений Больничной кассы Марко Тяхна.

По словам Тяхна, в период действия нового контракта на

специализированную медицинскую помощь добавятся крупные и стабильные поставщики услуг. Увеличатся и объемы лечения, закупаемые Больничной кассой у частных клиник. «Увеличение финансирования и расширения выбора клиник означают, что врачи смогут принимать больше пациентов, а доступность специализированной медицинской помощи повысится», – добавил Тяхна.

В четвертом квартале Больничная касса инвестирует 11 миллионов евро в частные специализированные медицинские услуги, а в следующем году – около 55 миллионов евро. В последующие годы Больничная касса будет закупать все больше специализированных медицинских услуг в частном секторе.

Больничная касса оплачивает только медицинскую помощь, оказываемую договорным партнером. Человек, имеющий проблемы со здоровьем, должен сначала проконсультироваться со своим семейным врачом. Именно семейный врач пациента может лучше всего проконсультировать его и, при необходимости, направить к нужному врачу-специалисту.

Следует помнить, что Боль-

ничная касса оплачивает медицинскую помощь врача-специалиста только при наличии у медицинского учреждения договора с Больничной кассой. Марко Тяхна объяснил, что пациенту, имеющему медицинское страхование, нередко приходится платить за собственное лечение из-за того, что пациент не обратился к партнеру Больничной кассы. «Перед тем, как обратиться к врачу-специалисту, всегда спрашивайте, есть ли у медицинского учреждения договор с Больничной кассой и доступна ли по-прежнему медицинская помощь за счет Больничной кассы», – порекомендовал Тяхна.

Застрахованный человек имеет право выбирать подходящего специалиста и подходящее время приема в любом медицинском учреждении, имеющем договор с Больничной кассой. Чтобы подобрать для вас наиболее подходящее время приема, стоит посмотреть на Портале пациента (www.digilugu.ee), что предлагают различные медицинские учреждения по всей Эстонии. Договорные партнеры Больничной кассы обслуживают всех лиц с медицинской страховкой независимо от их места жительства.

Обратите внимание!

Для обращения на прием к врачу-специалисту требуется направление семейного врача. К офтальмологу, дерматологу, гинекологу и психиатру можно обращаться без направления.

Если у медицинского учреждения есть договор с Больничной кассой, застрахованное лицо должно заплатить только плату за визит в размере пяти евро.

• Общегосударственная цифровая регистратура: www.digilugu.ee.

Специализированная медицинская помощь в Ляэне-Вирумаа

В Ляэне-Вирумаа есть десять медицинских учреждений, где лицо с медицинской страховкой получит специализированную медицинскую помощь при поддержке Больничной кассы. Основным поставщиком услуг на месте является Раквереская больница. Например, местным

жителям нужно иметь в виду, что кардиологию, эндокринологию, ревматологию, педиатрию, ортопедию и медицинскую реабилитацию, а также многие другие специальности, предоставляет именно местная больница.

Помимо больницы общего профиля, Больничная касса имеет контракты с рядом других медицинских учреждений в этом

регионе, например занимающихся кожными и венерическими заболеваниями, гинекологией, психиатрией или отоларингологией.

С октября медицинский центр Silmarõhm будет предлагать услуги офтальмолога в качестве нового договорного партнера Больничной кассы в Раквере.

Медицинское учреждение	Адрес и контакты медицинского учреждения	Специальность (амбулаторные приемы)
Rakvere Haigla AS	Ул. Лыуна пыйк, 1, Раквере Телефон: 322 9099 Регистратура: 322 9780	Гинекология Офтальмология (глазные болезни) Оториноларингология (заболевания уха, горла, носа) Ортопедия Внутренние заболевания (в т. ч. эндокринолог, гастроэнтеролог, кардиолог, невролог, пульмонолог, ревматолог, педиатр) Общая хирургия
Rakvere Haigla AS	Ул. Тулевику, 1, Раквере Телефон: 322 3984	Восстановительное лечение
Rakvere Haigla AS	Ул. Валгейыз, 14, Тапа Телефон: 325 8810	Общая хирургия
Kanni Vahvik-Heinsoo OÜ	Ул. Тулевику, 1, Раквере Телефон: 322 3688	Дерматовенерология (кожные и венерические заболевания)
Tiina Rannala-Lille OÜ	Ул. Вильде, 14а, Раквере Телефон: 324 1410	Дерматовенерология (кожные и венерические заболевания)
Tiina Mäeker OÜ Ciconia OÜ	Ул. Тулевику, 4, Раквере Телефон: 322 3232	Гинекология (женские заболевания)
Marika Jõgi OÜ	Ул. Тулевику, 1, Раквере Телефон: 322 3530	Гинекология (женские заболевания)
Оториноларинголог Тийна Прулер-Ильд	Ул. Тулевику, 4, Раквере Телефон: 324 3253	Оториноларингология (заболевания уха, горла, носа)
Mari Viik OÜ	Ул. Вильде, 2а/1, Раквере Телефон: 324 2474	Психиатрия
Tiiu Tandre OÜ	Ул. Э. Вильде, 2а/1, Раквере Телефон: 325 5220	Психиатрия
Медицинский центр Silmarõhm OÜ	Пл. Турулатс, 3, Раквере Телефон: 638 0858	Офтальмология (глазные болезни)

ИНФОРМАЦИЯ ВОЛОСТНОЙ УПРАВЫ И ВОЛОСТНОГО СОБРАНИЯ

Сентябрь в волостном собрании

Максим Бученков,
председатель Тамаского
волостного собрания

Последнее собрание прошлого созыва прошло в Доме культуры Тапа. В заседании участвовали все депутаты. Оно прошло в ставшем уже привычным смешанном формате. Повестка собрания была достаточно содержательной и состояла из 10 пунктов.

Первым вопросом мы утвердили составы избирательных участков. Большая полемика началась вокруг того факта, что центристы единственными выдвинули своих представителей на участки. Согласно Закону о выборах, каждая политическая сила имеет на это право. После соответствующих разъяснений со стороны председателя Тамаской избирательной комиссии, данное решение было принято большинством голосов.

Далее обсудили возможность передачи в пользование волостной земли под прокладку труб

для геотермального отопления. Речь идет об одном участке в Тамсалу, где частный собственник продаст часть своего участка для прокладки тротуара, а взамен волость пойдет навстречу и позволит провести коммуникации. Решение было принято подавляющим большинством голосов.

Политические дебаты начались при обсуждении следующего пункта – выдачи разрешения на проведение конкурса по реновации здания бывшей Тамаской начальной школы. Стоимость проекта оценивается в 570 000 евро, но окончательная цифра будет известна только после завершения тендера. Представители оппозиции предложили убрать этот пункт с повестки. При голосовании голоса разделились. Большинство оппозиционных депутатов поддержали это предложение, однако были и те, кто воздержался. 12 голосами «за» и 8 «против» при 3 воздержавшихся решение о реновации здания было принято.

Четвертым пунктом повестки прошел первое чтение главный

стратегический документ волости – «План развития и бюджетная стратегия». Самым главным изменением стало добавление 1 100 000 евро на проектирование и реновацию тамаского вокзала в 2022–2023 годах. После заключения в этом году договора с руководителем ЭЖД Кайдо Циммерманом в обязанностях волости остается внутренний ремонт помещения.

Пятый пункт касался принятия третьего дополнительного бюджета волости. Позитивный момент – поступления от подоходного налога соответствует нашему прогнозу.

Начиная с шестого пункта решения касались рутинных вопросов, которые не представляют большого интереса для жителей. Например, признание устаревших документов недействительными, выдача разрешения на проведение тендеров по обслуживанию различных инженерно-технических систем волости.

В конце заседания я поблагодарил депутатов за их вклад и пожелал удачи на выборах.

Решения заседаний волостной управы в период с 15.09.2021 по 06.10.2021 г.

Было принято решение представить в волостное собрание следующие проекты правовых актов:

- «Признание недействительными принятых до объединения постановлений Тамаского и Тамсалуского волостных собраний»;
- «Формирование участковых комиссий волости Тапа и назначение их членов».

Были утверждены результаты следующих тендеров:

- «Создание освещения на стадионе Тамсалуской гимназии»;
- «Оказание транспортных услуг для детей с особыми образовательными потребностями»;
- «Строительство многофункциональной спортивной площадки в городе Тапа по адресу бульв. Валгейз, 13»;
- «Составление проектов для строительства пешеходно-велосипедных дорожек».

Было решено начать тендеры по следующим закупкам и были утверждены их базовые документы:

- «Составление проектов для строительства пешеходно-велосипедных дорожек»;
- Организация «Концессии на работы по строительству Тамаского спортивно-досугового центра»;
- «Реконструкция здания в городе Тапа по адресу ул. Кооли, 13».

Прочее:

- Принята детальная планировка земельных единиц, расположенных в городе Тапа по адресу Пайдеское пл., 14, и ул. Споран, 8, а также прилегающей территории.
- Утвержден состав работников Тамаской школы языкового погружения.
- Утвержден список сплошных дорог в волости Тапа.
- Утверждены результаты аукционов по следующим объектам

недвижимости:

- квартирная собственность по адресу ул. Сяэзе, 4-30, Тамсалу, волость Тапа;
- квартирная собственность ул. Кирде, 4-7, деревня Ваянгу, волость Тапа;
- квартирная собственность по адресу ул. Хаава, 10-3, Тамсалу, волость Тапа.
- Тамаской волостной управой было передано управление зданием Ваянгуской школы, принадлежащей волости Тапа, учреждению Тамсалуской гимназии, находящемуся в ведении волостной управы.
- Решено в порядке регулирования передать на ограниченный срок некоммерческому объединению Tamsalu Discgolfi Klub MTÜ идеальную долю в объекте недвижимости «Лыжный стадион», принадлежащем волости Тапа, для развития и использования трассы для диск-гольфа в Тамсалу.

Во время отопительного периода из дымоходов начинают подниматься столбы дыма. Фото Аве Хуугена

Сжигание отходов загрязняет воздух

Дагмар Ундритс, главный специалист по атмосферному воздуху Департамента окружающей среды

Осень приносит прохладную погоду, а вместе с ней – и начало отопительного сезона. Чтобы согреться, в бытовых отопительных печах разводят огонь, а в некоторых хозяйствах, помимо дров, в топку бросают также и отходы. Однако этого нельзя делать, потому что сжигание бытовых отходов загрязняет воздух.

Для домашней топки, будь то камин, плита, печь или котел, подходит только чистая сухая древесина. Такое топливо горит при более высоких температурах и производит меньше золы и летучих загрязнителей. Для разжигания огня подходят только неламинированные картон и бумага.

Неподходящее топливо: при сжигании влажной или обработанной древесины или даже отходов образуются мелкие частицы и угарный газ, опасные для здоровья. А при сжигании пластиковых отходов выделяются особенно токсичные загрязнители (такие как диоксины и фураны), которые могут привести к раку, а также порокам и задержкам развития. Загрязняющие вещества, которые летят в воздух через дымоход, падают на землю и в воду, откуда они, в свою очередь, попадают в наш рацион, когда мы едим продукты, выращенные в своем саду или огороде.

Диоксины невидимы для глаза и не оказывают немедленного воздействия на здоровье человека. Симптомы заболеваний могут проявиться спустя годы. Помимо наружного воздуха, загрязняющие вещества также попадают и в воздух в помещении, причем в больших количествах – например, когда дымит давно не нагревавшаяся духовка или плита. А мелкие частицы сажи при горении могут способствовать возникновению сердечно-сосудистых и респираторных заболеваний.

Измерения качества окружающего воздуха показывают, что качество воздуха ухудшается из-за мелких частиц в самом начале отопительного периода, особенно в помещениях, отапливаемых печкой. Дым не распространяется далеко – имеется в виду дым, выходящий из низких дымоходов – и большая часть загрязнения тут

же выпадает на землю, поскольку условия для рассеивания дыма в холодную погоду хуже. Во время отопительного сезона загрязнение воздуха мелкими частицами в регионах с печным отоплением может достигать уровней, сопоставимых с загрязнением воздуха дорожным движением в часы пик возле крупной автомагистралей.

Чтобы уменьшить количество загрязняющих веществ, для отопления следует использовать только сухие дрова. Влажные дрова не воспламеняются в печи должным образом, и фаза розжига длится намного дольше – а это, в свою очередь, увеличивает количество угарного газа и мелких частиц в воздухе. Использование влажной древесины также означает, что часть тепла тратится впустую, поскольку часть энергии используется для сушки древесины.

Огонь в печи всегда нужно разжигать сверху и по возможности складывать дрова в виде решетки, крест-накрест. Тогда дрова горят при гораздо более высокой температуре и выделяют меньше загрязняющих веществ в окружающую среду. Поскольку загрязнители также попадают и в помещение при открытии дверцы печи, дверцу следует открывать как можно реже.

Большие объемы картона и бумажных отходов, вместо сжигания, целесообразно отправлять на использование в качестве вторсырья. Их можно отнести в общественные контейнеры для сбора мусора или на местную станцию по утилизации отходов, туда же можно сдать и пластиковую упаковку. Ближайшую станцию по сбору отходов, адрес общественного контейнера для упаковки или ответ на вопрос о том, какие отходы и куда следует отвезти, можно найти на сайте kuhuviaa.ee.

Знаете ли вы, что...

По оценкам, при сжигании отходов, производимых одной семьей, в бытовой печи в окружающую среду выделяется столько же токсичных соединений, сколько при сжигании около 200 тонн мусора на заводе по сжиганию отходов. Завод сжигает отходы в стабильной контролируемой среде при температуре 1000–1100 °C, где токсичные загрязнители воздуха превращаются в менее опасные продукты сгорания. Напротив, в домашней печи отходы будут гореть при более низких температурах и нестабильно, из-за чего токсичные соединения не сгорают полностью.

ПОСЕЛКА СЯЭЗЕ БОЛЬШЕ НЕТ
В СПИСКЕ НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ

С 25.09.2021 поселок Сяэзе был объединен с городом Тамсалу. С этого дня поселка Сяэзе больше нет в списке населенных пунктов. Границы города Тамсалу также включают и границы бывшего поселка. Соответствующие изменения в адресных данных Регистра населения Эстонии и Крепостной книге произошли автоматически, и самим людям не нужно ничего делать для изменения данных.

В дальнейшем при передаче Ваших адресных данных третьим лицам в первую очередь следует указывать город Тамсалу, а затем – данные, касающиеся улицы и номера дома, действовавшие до сих пор.

Почтовые индексы на территории бывшего поселка Сяэзе не изменились.

ОБЪЯВЛЕНИЯ

КАЛЕНДАРЬ СОБЫТИЙ

Таласский волостной культурный центр

Таласский волостной культурный центр просит всех своих посетителей вести себя ответственно. Согласно правилам, установленным правительством Эстонской Республики, на мероприятие необходимо взять с собой один из следующих документов:

- Паспорт вакцинации;
- Документ, подтверждающий, что Вы перенесли заболевание COVID-19.

Лицам младше 18 лет на данный момент не нужно доказывать свою инфекционную безопасность, т. е. вакцинацию или перенесение заболевания COVID-19.

Таласский центр культуры Культуурикада:

КИНО (обычный билет – 6 €, льготный билет – 4 €)
09.11 в 18:30 – «Семейка Аддамс: Горящий тур» (комедия, приключения, мультфильм)
16.11 в 18:30 – «Семейка Аддамс: Горящий тур» (комедия, приключения, мультфильм)
25.11 в 19:00 – «Кратт» (фэнтези, комедия ужасов)
30.11 в 19:00 – «Кратт» (фэнтези, комедия ужасов)
КОНЦЕРТЫ И ТЕАТР:
24.11 в 19:00 – Калле Сепп в моноспектакле «Звездный час звукооператора» (билет - 15 €)

Дом культуры Тамсалу:

КОНЦЕРТЫ И ТЕАТР:
3.11 в 19:00 – «Жемчужины Баха». Концерт ко Дню поминовения усопших. Камерный хор Эстонской филармонии, Таллиннский камерный оркестр, Тыну Кальюсте и солисты. (бесплатно) – забронировать билет: +372 5308 4299; info@tamsalukultuurimaja.ee
11.11 в 19:00 – «Собрание сочинений Шекспира», Курессаареский театр (билеты - 17 €/14 €)

Дом культуры Лехтсе:

КОНЦЕРТЫ И ТЕАТР:
12.11 – празднование Дня отца
27.11 в 17:00 – торжественное закрытие XV дней музыки волости Тапа «Юбилей – жизненная вежа». В концерте выступят взрослые коллективы волости Тапа. За этим следует вечеринка с ансамблем. Вход – 5 €, исполнителям – бесплатно. Предварительной регистрации не требуется. Информация: 5218398; info@lehtsekultuurimaja.ee
ПРОЧЕЕ:
7.11 в 10:00 – XX сезон Воскресного турнира по пинг-понгу в Лехтсе! 3-й этап. Регистрация открыта с 9:30 до 9:55. Плата за участие для взрослых – 3,50 €; учащимся – бесплатно.
8.11 в 13:00 – клуб «Эхавалгус», общение на темы Дня поминовения усопших. Викторина
9.11 с 18:00 до 20:00 – 3-й мастер-класс общества рукоделья. Преподаватель – Эва Арусоо.
15.11 в 12:00 – 2-Я ИГРА ВИКТОРИНЫ «KÜLAKILB», в Лехтсе XX сезон. Игры продлятся до апреля! Приветствуется участие новых команд (до 4 человек). Ждем Вас, эрудиты – в викторине не бывает проигравших! Плата за участие: взрослый – 3 €, учащимся – бесплатно
22.11 в 13:00 – клуб «Эхавалгус», общение на темы Мартова дня и Катеринына дня.
23.11 с 18:00 до 20:00 – 4-й мастер-класс общества рукоделья. Преподаватель – Эва Арусоо.

Таласский волостной спортивный центр

31.10 в 20:30 – Таласский спортивный центр, мини-футбол, Kadrina Vitamin Well – Jõhvi FC Phoenix
6.11–7.11 – Таласский спортивный центр, спортивное общество Jõud, чемпионат по мужскому гандболу
6.11 в 12:00 – Тапа, холм Мяникумаги, полоса препятствий Talisplanet для бега с собакой. <https://www.talisplanet.ee/sundmused/>
11.11 в 20:00 – Тамсалуский спортивный комплекс, баскетбол, Los Toros – G4S, молодежная лига
13.11 в 14:00 – Таласский спортивный центр, гандбол, BHL, SK Тапа – VHC Sviesa
14.11 – Таласский спортивный центр, гандбол среди девушек MINI, 2011, 2012, 2013.
14.11 в 14:00 – Таласский спортивный центр, гандбол, BHL, SK Тапа – HC Vilnius
20.11 в 13:00 – Таласский спортивный центр, флорбол (хоккей в зале), Jämeda TVSK – Sparta
26.11 в 20:00 – Тамсалуский спортивный комплекс, баскетбол, Los Toros – Isaku

В Тапа, Studio МОКаWax OÜ распахнула свои двери перед ценителями прекрасного.

Мы работаем в двух направлениях – депиляция (удаление волос) сахарной пастой и воск с маслами. Индивидуальный подход к каждому клиенту, которого ведем и после процедуры в домашних условиях, чтобы получить максимальный результат ухода за кожей.

Доступные цены.

Используется только натуральная продукция мировых ведущих брендов.

Вы также можете посетить нашу студию для консультации.

Мастер депиляции Olga Kapustina

Lai 13
Tel. 55608065
mokawax@mail.com

Компания Pikter Grupp OÜ

продает 3-метровые и колотые дрова. Сухие и сырые, разных видов, длиной 25-60 см. Также предлагаются древесные и торфяные брикеты, пеллеты и каменный уголь. Кроме того, мы предлагаем песок, щебень, гравий и просеянный грунт. Не стесняйтесь спрашивать! Тел. 5013862, э-почта: pikter@mail.ee
Предлагаемые услуги: транспорт, аренда мультиконтейнеров и земляные работы.

ДРОВА

Продаются недорого 3-метровые дрова с доставкой. Тел. 5074553.

КОМПАНИЯ ТАПА ЕНITUS OÜ

выполняет следующие работы:

- Надзор собственника;
- Реновация зданий;
- Строительство крыш;
- Теплоизоляция наружных стен;
- Фундаментные работы;
- Строительство душевых, бань и сараев;
- Строительство оград;
- Строительство каменных и деревянных террас;
- Внутренние отделочные работы (отделка внутренних помещений, строительство).

Телефон: 53437995

электронная почта: info@tapaehitus.eu

Viru Matusebüroo
Бюро похоронных услуг
Тапа, бульвар 1 Мая 12 + тел. 5334 0134
э-почта: info@matuseteenused.ee
www.matuseteenused.ee

- + Транспортировка умерших 24 ч
- + Организация похорон
- + Гробы, урны, надгробные плиты
- + Похоронные принадлежности
- + Все, связанное с похоронами
- + Памятники

Похоронные услуги от АЙВАРА МЮЮРА

+372 5647 7432
ул. Лейна 8. г. Тапа
aivar.myyr.001@mail.ee
www.matmine.eu

Обслуживание на эстонском и русском языке.

Услуги

- Транспорт усопших 24 часа
- Организация похорон
- Услуги крематория
- Кладбищенские работы
- Все необходимое для проведения прощания и захоронения
- обслуживание кладбища

КАРТОФЕЛЬ ИЗ СИМУНА
võrgus 30 kg
ЗАКАЗЫВАЙТЕ КАРТОФЕЛЬ ДОМА!
51942122
f KARTUL SIMUNAST
WWW.KARTULIPEALINN.EE

ЗДРАВСТВУЙ, МАЛЫШ!

Ренет Дудер
Робин Молчанов
Лизетте Пармас
Марта-Луизе Капрал
Эмили Лехтметс
Керту Лехтметс
Ренате Дудер

МОИ ГОДА - МОЕ БОГАТСТВО!

Дни Рождения: Ноябрь

Лейда Валк (Янеда) 96
Ютта Мягар (Тапа) 96
Линда Ууэни (Тамсалу) 93
Евгения Алексеева (Тапа) 92
Эвард Пюсс (Тамсалу) 92
Линда Ярс (Янеда) 91
Хилья Мехисте (Курси) 91
Людмила Пономарёва (Тапа) 91
Арне-Вернер Кроонмяэ (Локсу) 90
Эльза-Миральда Вайкмаа (Тамсалу) 90
Раймонд Круузимяэ (Тамсалу) 90
Мильви Лойк (Тапа) 85
Кристина Демьян (Тапа) 85
Майни Ялак (Тамсалу) 85
Айме Мардла (Ярвайяэ) 85
Майму Курме (Ваянгу) 80
Лембит Ялас (Тамсалу) 80
Хельо Уюк (Куру) 80
Мати Ситси (Тапа) 80
Энн Коппель (Тапа) 80
Эйно Мандель (Тапа) 80
Микола Данюк (Тамсалу) 80
Урве Эйзан (Тапа) 80
Ott Вяр (Тамсалу) 75
Хелле-Май Лутс (Тапа) 75
Людмила Подставка (Тапа) 75
Нина Козлова (Тапа) 75
Лидия Соодла (Тапа) 75
Тойво Банкье (Тапа) 75
Рейн Тяхисте (Тамсалу) 75
Яак Уудекюль (Пийзупи) 70
Николай Попов (Тапа) 70
Майре Тамм (Тамсалу) 70
Галина Петровец (Тамсалу) 70
Алла Истомина (Тапа) 70
Леонид Захаренко (Тапа) 70
Майе Яагу (Тамсалу) 70
Майре Валлисте (Тамсалу) 70
Вальдек Карукс (Тамсалу) 70
Светлана Ильина (Тапа) 70
Тийт Пийрметс (Янеда) 70
Светлана Бауэр (Тамсалу) 70

ВЕЧНАЯ ПАМЯТЬ!

Армин Кукк 25.10.1952-9.09.2021
Арво Шейко 19.08.1947-9.09.2021
Люйли Мальберг 26.12.1931-9.09.2021
Тийа Рооп 31.01.1946-9.09.2021
Ирина Биндюгова 28.04.1969-10.09.2021
Валентина Тихонова 21.04.1953-13.09.2021
Лембит Алльсоо 26.11.1961-16.09.2021
Реа Лехт 21.08.1966-22.09.2021
Сильва Сапар 20.02.1929-30.09.2021
Рейн Мёллер 24.09.1947-2.10.2021
Яан Мутли 8.04.1954-3.10.2021
Мария Лукка 9.12.1928-5.10.2021
Кальо Пильт 11.03.1932-7.10.2021